ODLUKA KOMISIJE (EU) 2020/1012

od 24. veljače 2020.

o državnoj potpori SA.48394 2018/C (ex 2017/N) koju je Rumunjska djelomično provela u korist društva „National Uranium Company" (Compania Națională a Uraniului, CNU)

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2020) 1069)

(Vjerodostojan je samo tekst na rumunjskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon što je pozvala zainteresirane strane da iznesu svoje primjedbe u skladu s prethodno navedenim odredbama ([1]),

budući da:

1. POSTUPAK

(1) Komisija je 30. rujna 2016. odlučila da neće uložiti prigovore na državnu potporu u obliku šestomjesečnog zajma za sanaciju u iznosu od 62 milijuna RON (približno 13,1 milijun EUR ([2])) koji je Rumunjska planirala dodijeliti društvu CNU ([3]). U toj je odluci („odluka o potpori za sanaciju") Komisija smatrala da je državna potpora spojiva s unutarnjim tržištem u skladu sa Smjernicama o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama („Smjernice o sanaciji i restrukturiranju") ([4]). Kako je zabilježeno u odluci o potpori za sanaciju, rumunjska nadležna tijela obvezala su se da će Komisiji, u roku od šest mjeseci od odobrenja zajma, dostaviti plan restrukturiranja kako je utvrđeno u odjeljku 3.1.2. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju (vidjeti uvodnu izjavu 42. odluke o potpori za sanaciju).

(2) Rumunjska je 12. lipnja 2017. dostavila plan restrukturiranja društva CNU („početni plan restrukturiranja"), pri čemu je izvijestila i o svojoj namjeri da društvu CNU dodijeli potporu za restrukturiranje u iznosu od 441 milijuna RON (93 milijuna EUR). U razdoblju od 9. kolovoza 2017. do 13. prosinca 2017. obavljeno je nekoliko razmjena informacija u kojima su rumunjska nadležna tijela dostavljala odgovore na Komisijine zahtjeve za informacije.

(3) Komisija je dopisom od 8. svibnja 2018. obavijestila Rumunjsku da je u pogledu te potpore odlučila pokrenuti postupak iz članka 108. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

(4) Odluka Komisije o pokretanju postupka („odluka o pokretanju postupka") objavljena je u *Službenom listu Europske unije* ([5]) 19. lipnja 2018. Komisija je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe o predmetnoj potpori, ali nije primila nikakve primjedbe zainteresiranih strana.

([1]) SL C 236, 6.7.2018., str. 6.

([2]) U ovoj se odluci primjenjuje valutni tečaj od 17. rujna 2019.: 1 RON = 0,211 EUR te, prema potrebi, 1 RON = 0,233 USD i 1 USD = 0,906 EUR. Brojčani podaci u valutama različitima od RON navode se samo informativno.

([3]) Odluka Komisije od 30. rujna 2016., SA.46312 (2016/N) – *Rumunjska – Potpora za sanaciju za društvo Compania Națională a Uraniului SA* (SL C 236, 6.7.2018., str. 6.).

([4]) Komunikacija Komisije – Smjernice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama (SL C 249, 31.7.2014., str. 1.).

([5]) Vidjeti Odluku Komisije od 8. svibnja 2018., SA.48394 (2017/N) – *Restrukturiranje društva „National Uranium Company" („Companiei Nationale a Uraniului CNU")* (SL C 236, 6.7.2018., str. 6..).

(5) U dopisu o 7. kolovoza 2018. rumunjska nadležna tijela poslala su svoja opažanja u vezi s odlukom o pokretanju postupka i novi plan restrukturiranja (dalje u tekstu: „drugi plan restrukturiranja”).

(6) Komisija je u okviru videokonferencije održane 3. prosinca 2018. od rumunjskih nadležnih tijela zatražila dodatna pojašnjenja plana dostavljenog 7. kolovoza 2018.

(7) Rumunjska nadležna tijela Komisiji su 20. prosinca 2018., 14. veljače 2019. i 20. ožujka 2019. dostavila dodatne primjedbe i informacije te su joj 19. travnja 2019. dostavila i novi plan restrukturiranja (dalje u tekstu: „treći plan restrukturiranja”).

(8) Osim toga, Komisija se 24. i 25. lipnja 2019. sastala s rumunjskim nadležnim tijelima, na njihov zahtjev.

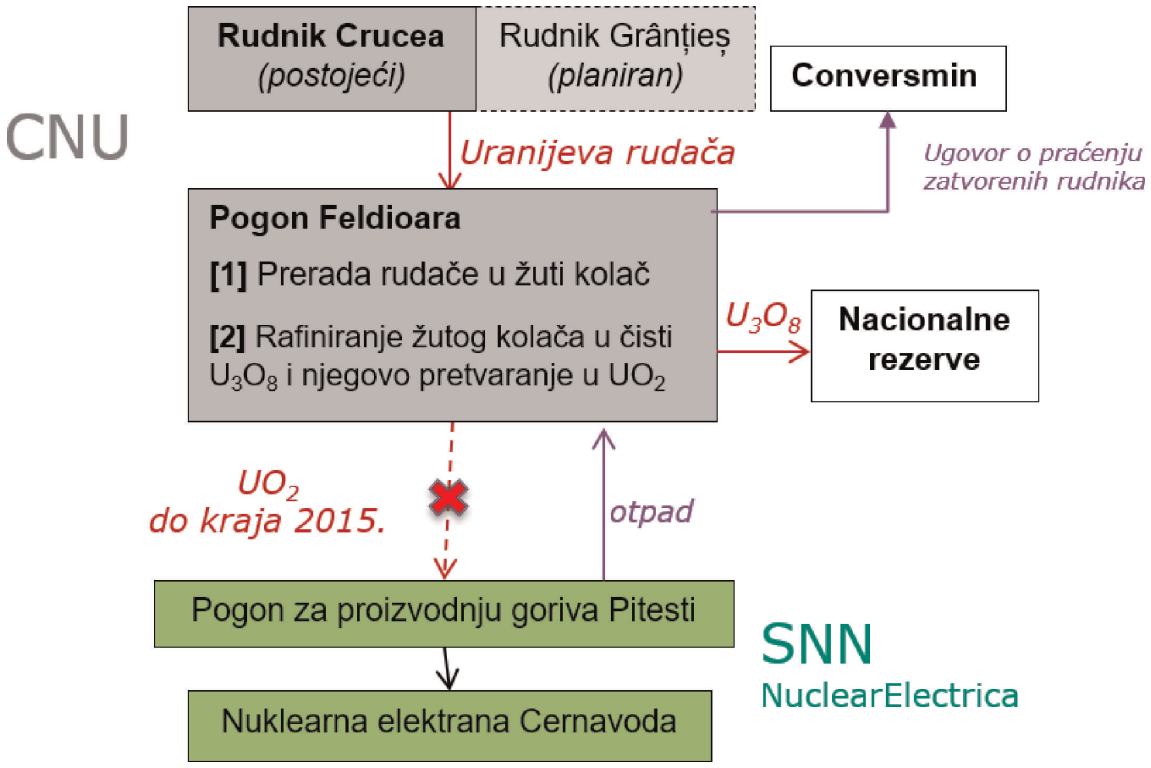
2. DETALJNI OPIS POTPORE

2.1. **Korisnik**

2.1.1. *Djelatnosti društva CNU*

(9) Društvo CNU rumunjsko je trgovačko društvo, sa sjedištem u Bukureštu, koje iskorištava rudnike uranija i proizvodi sirovine za proizvodnju nuklearne energije u Rumunjskoj. Društvo CNU iskapa uranijevu rudaču, prerađuje je u žuti kolač, rafinira je u čisti triuranijev oktaoksid (U_3O_8) te na kraju pretvara u uranijev dioksid (UO_2). Društvo CNU osnovano je 1997. kao dioničko društvo u potpunom vlasništvu države. U 2017. imalo je 772 zaposlenika.

(10) CNU ima dva operativna pogona. Prvi je rudnik uranija Crucea-Botușana (županija Suceava, sjeveroistočna regija), koji je 2017. imao 346 zaposlenika, a drugi pogon za preradu i rafiniranje u općini Feldioara (županija Brașov, središnja regija), koji je imao 350 zaposlenika. Na sljedećem grafikonu prikazani su glavni izvori prihoda u posljednjih nekoliko godina:

(11) Društvo CNU tradicionalno je imalo dva kupca: društvo u državnom vlasništvu „National Society Nuclearelectrica S. A.” (dalje u tekstu: „SNN”) koje je kupovalo UO_2 radi proizvodnje goriva za svoju nuklearnu elektranu Cernavodă i Nacionalnu upravu za državne rezerve i posebne probleme (dalje u tekstu: „ANRSPS”) koja je kupovala U_3O_8. Zajedno se na ta dva kupca odnosilo 95 % prihoda društva CNU.

(12) Društvo SNN osnovano je 1998. nakon restrukturiranja rumunjskog energetskog sustava, a od 2013. uvršteno je na burzi u Bukureštu. Društvo SNN proizvodi električnu i toplinsku energiju s pomoću nuklearne energije u nuklearnoj elektrani Cernavodă te nuklearno gorivo u pogonu za proizvodnju nuklearnog goriva (FCN) u Piteştiju. Prema najnovijim izvješćima, društvo SNN ima sljedeću strukturu vlasništva: 82,49 % kapitala u vlasništvu je rumunjske države (preko Ministarstva energetike), 7,05 % kapitala u vlasništvu je društva Fondul Proprietatea SA, 5,6 % kapitala u vlasništvu je drugih pravnih osoba, a 4,8 % kapitala u vlasništvu je fizičkih osoba.

(13) Glavno tijelo za korporativno upravljanje društva SNN Glavna je skupština dioničara, koja odlučuje o strateškim pitanjima, uključujući imenovanje i razrješenje Upravnog odbora običnom većinom glasova, donošenje godišnjeg proračuna, odobravanje strategije i politike razvoja, te o ulaganjima i drugim transakcijama u iznosu većem od 50 milijuna EUR ([6]). Izvršno tijelo zaduženo za upravljanje društvom SNN Upravni je odbor, koji se sastoji od sedam članova od kojih najmanje četvero moraju biti neovisni upravitelji. Odluke o sklapanju ugovora s dobavljačima uranija u vrijednosti ispod praga od 50 milijuna EUR u nadležnosti su Upravnog odbora.

2.1.2. *Uzroci teškoća društva CNU*

(14) Popis kupaca društva CNU nije raznolik i uvelike ovisi o dvama kupcima, a osobito o društvu SNN, na koje se odnosi više od 80 % prodaje. Društvo CNU izgubilo je svoja dva glavna kupca 2016., kad je društvo SNN sklopilo ugovor s konkurentom društva CNU, a ANRSPS nije sklopio nikakav ugovor o opskrbi. U prosincu 2015. društvo SNN odlučilo je svoj ugovor o opskrbi uranijevim dioksidom dodijeliti kroz natječajni postupak između svojih dvaju registriranih i odobrenih dobavljača, društva CNU i kanadskog dobavljača Cameco, koje je na kraju dobilo taj ugovor. Društvo CNU nije pronašlo nikakvog drugog kupca pa stoga više nije moglo prodavati svoj proizvod.

(15) U tablici 1. u nastavku, koju su dostavila rumunjska nadležna tijela, nalaze se različite ponuđene cijene koje su (od 2016. do 2018.) ponudila društva CNU i Cameco, u okviru različitih krugova natječajnog postupka koji je organiziralo društvo SNN. Kad je društvo SNN odlučilo potpisati prvi ugovor s društvom Cameco, ponuda koju je dalo društvo CNU bila je 72 % viša. Sve kasnije ponude društva CNU bile su isto znatno više od ponuda društva Cameco (u rasponu od +39 % do +99 %) zbog čega je društvo SNN nastavilo sklapati ugovore o opskrbi s društvom Cameco.

Tablica 1.

Sažeta tablica postupaka društva SNN za nabavu 120 tona UO_2 (količina potrebna za šest mjeseci) u razdoblju 2016.–2018.

	Datum kada je društvo SNN potpisalo ugovor	Datum prve isporuke za svaki ugovor	Ponuda društva Cameco	Ponuda društva CNU	Razlika u cijeni ponude društva CNU u odnosu na ponudu društva Cameco
1.	29.1.2016.	4.3.2016.	[…] * USD (≈ […] RON)	[…] RON	+72 %
2.	8.7.2016.	15.9.2016.	[…] USD (≈ […] RON)	[…] RON	+39 %
3.	23.12.2016.	15.2.2017.	[…] USD (≈ […] RON)	[…] RON	+52 %
4.	6.6.2017.	21.8.2017.	[…] USD (≈ […] RON)	[…] RON	+85 %
5.	5.1.2018.	26.2.2018.	[…] USD (≈ […] RON)	[…] RON	+77 %

([6]) Vidjeti Statut društva SNN, koji je dostupan na adresi: http://www.nuclearelectrica.ro/wp-content/uploads/2014/08/engl-act-const1.pdf. *[…] – povjerljivo

6.	19.7.2018.	17.9.2018.	[…] USD (≈ […] RON)	[…] RON	+99 %

Izvor: odgovori koje je Rumunjska dostavila 20. prosinca 2018.
* povjerljive informacije

(16) Prema tome, prihodi društva CNU znatno su se smanjili, a proizlazili su isključivo iz manjih sporednih djelatnosti kao što je ugovor o pružanju usluga s društvom SNN za gospodarenje njegovim otpadom. Kako je prikazano u tablici 2., ukupni prihodi društva smanjili su se sa 110,8 milijuna RON (23,4 milijuna EUR) u 2015. na 15,2 milijuna RON (3,2 milijuna EUR) u 2016., što nije bilo dostatno za pokrivanje tekućih troškova društva CNU.

(17) Prije naglog pada prihoda od prodaje 2016. društvo CNU već je zabilježilo relativno značajne operativne gubitke u 2014. i 2015. Loši rezultati poslovanja društva CNU djelomično se mogu objasniti postupnim iscrpljivanjem zaliha uranija u rudniku Crucea-Botușana. Rudarska djelatnost društva CNU povezana je s visokim troškovima iskorištavanja jer društvu nedostaju sredstva za održavanje prijevoznih putova, a prijevozne se udaljenosti povećavaju zbog iscrpljenosti ležišta i zastarjele tehnologije koja se koristi u podzemnim rudnicima.

(18) Društvu CNU nedostaju i financijska sredstva za iskorištavanje novog ležišta uranijeve rudače koje je otkriveno u području Tulgheș-Grințieș kao i za modernizaciju pogona Feldioara.

(19) Na kraju, društvo CNU suočeno je i s rastućim komunalnim troškovima, rudarskim naknadama i dodatnim porezima (porez za zaštitu okoliša).

Tablica 2.

Odabrani financijski podaci prema prvom planu restrukturiranja za razdoblje 2014.–2023.

(u milijunima RON)

	2014.–2016.			Razdoblje restrukturiranja					Razdoblje nakon restrukturiranja	
Pokazatelj	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Ukupni prihodi	142,9	110,8	15,2	210,0	193,9	193,9	193,9	193,9	196,8	196,8
Ukupni rashodi	246,3	254,2	109,1	188,0	191,0	184,6	186,9	189,4	189,4	189,4
Dobit/ gubitak	– 104,7	– 143,4	–93,9	18,5	2,6	7,9	5,9	3,8	6,2	6,2
EBITDA	–60,5	–95,1	–54,3	64,5	44,7	43,2	41,8	39,7	42,1	42,1

2.2. **Iskopavanje uranija i koncentrati uranija za proizvodnju nuklearnog goriva**

(20) Društvo CNU uglavnom proizvodi dvije vrste izlaznih proizvoda: žuti kolač (s visokom koncentracijom U_3O_8) i (neobogaćeni) UO_2.

(21) Žuti kolač standardni je potrošni proizvod pogodan za trgovanje, kojim se trguje u cijelom svijetu po relativno transparentnim cijenama i uvjetima. Žuti kolač, koji je bazni proizvod za proizvodnju i neobogaćenog i obogaćenog UO_2, proizvode i njime trguju društva osnovana izvan Europe (kao što je društvo Cameco), ali i društva osnovana u Europi, kao što su društva Orano (prijašnja Areva), RioTinto ili BHP Billiton. Osim toga, trenutačno se u različitim fazama razvoja nalaze i novi sudionici na tom tržištu koji imaju nove rudarske projekte u Španjolskoj, Finskoj i Mađarskoj ([7]).

(22) Rumunjska je posebno navela da je društvo Orano u svibnju 2017. samoinicijativno predložilo opskrbljivanje društva CNU žutim kolačem iz rudnika društva Orano u Nigeru. Smatra se da društvo Orano može dobavljati cijelu količinu žutog kolača koja je društvu CNU potrebna za proizvodnju UO_2 u korist društva SNN za oba reaktora u elektrani Cernavodă ([8]).

([7]) Informacije preuzete sa stranice https://www.wise-uranium.org/upeur.html 23. rujna 2019.
([8]) Točka 12.2. u podnesku rumunjskih nadležnih tijela u prilogu dopisu br. 121321/DV/8.12.2018.

(23) Kad je riječ o pretvaranju U_3O_8 u UO_2, između društva Cameco i društva CNU postoji stvarno tržišno natjecanje za nuklearne elektrane koje se temelje na tehnologiji CANDU. Nadalje, sva poduzeća koje trenutačno proizvode spojeve uranija za obogaćeni uranij, koji se koristi kao nuklearno gorivo, primjerice, društvo Orano (prijašnja Areva), imaju tehnološki kapacitet za ponudu zamjenskog proizvoda te bi im se ta mogućnost u budućnosti mogla učiniti privlačnom i mogla bi odlučiti ući na to tržište. Prema javno dostupnim informacijama, društvo Orano trenutačno prilagođava industrijski postupak u svojem pogonu Malvési kako bi na međunarodnom tržištu mogao prodavati neobogaćeni UO_2, koji je jedan od poluproizvoda iz tog pogona ([9]). Nadalje, postoje i alternativni trenutačno aktivni dobavljači (neobogaćenog) UO_2 za reaktore tipa CANDU, kao što su društva Dioxitek (Argentina), CNNC (Kina), PAEC (Pakistan) i NFC (Indija).

2.3. **Početni plan restrukturiranja društva CNU**

(24) Nakon Komisijine odluke o potpori za sanaciju kojom je odobren zajam u iznosu od 62 milijuna RON (13,1 milijun EUR) ([10]), Rumunjska je 12. lipnja 2017. prijavila početni plan restrukturiranja čija provedba završava 2021.

(25) U početnom planu restrukturiranja ukupni troškovi restrukturiranja iznosili su 941 milijun RON (198,5 milijuna EUR) (detaljna raščlamba dostupna je u uvodnoj izjavi 22. odluke o pokretanju postupka). Prema navodima Rumunjske, ti troškovi restrukturiranja trebali su se financirati državnom potporom u iznosu od 441 milijuna RON (93,0 milijuna EUR) i vlastitim doprinosom društva CNU u iznosu od 500 milijuna RON (105,5 milijuna EUR) ([11]) (tj. približno 53 % troškova restrukturiranja).

(26) Prijavljena potpora za restrukturiranje sastojala se od sljedećih pet instrumenata potpore:

(a) pretvorbe potpore za sanaciju u iznosu od 62 milijuna RON (13,1 milijuna EUR) u potporu za restrukturiranje;

(b) bespovratnih sredstava u iznosu od 75,5 milijuna RON (15,9 milijuna EUR);

(c) otpisa dugova u iznosu od 77 milijuna RON (16,2 milijuna EUR);

(d) operativnih subvencija u iznosu od 213 milijuna RON (44,9 milijuna EUR);

(e) pretvorbe duga društva CNU u iznosu od 13,3 milijuna RON (2,8 milijuna EUR), koliko je iznosio 30. ožujka 2017., u dionice u vlasništvu rumunjske države.

(27) Vlastiti doprinos troškovima u početnom planu restrukturiranja uključivao je četiri glavna izvora prihoda društva CNU od djelatnosti iskorištavanja (sve pojedinosti dostupne su u uvodnoj izjavi 20. odluke o pokretanju postupka):

(a) razne ugovore s ANRSPS-om o opskrbi triuranijevim oktaoksidom;

(b) višegodišnji ugovor o opskrbi društva SNN uranijevim dioksidom u razdoblju od 1. rujna 2017. do 31. prosinca 2021.;

(c) višegodišnji ugovor s društvom SNN o preradi nesukladnih materijala koji sadržavaju prirodni uranij;

(d) razne ugovore s društvom Conversmin SA o konzerviranju, zatvaranju i praćenju zatvorenih rudnika uranija te sanaciji okoliša.

2.4. **Opis razloga koji su doveli do pokretanja postupka**

(28) U odluci o pokretanju postupka Komisija je zauzela stajalište da su planovi Rumunjske u pogledu odobravanja javnog financiranja radi potpore planu restrukturiranja društva CNU uključivali državnu potporu na temelju članka 107. stavka 1. UFEU-a.

([9]) https://www.orano.group/docs/default-source/orano-doc/groupe/publications-reference/rapport_tsn_malvesi_2018.pdf, stranica 13.

([10]) Rumunjska je vlada 5. listopada 2016. preko svojeg predstavnika, Ministarstva energetike, odobrila potporu za sanaciju u obliku zajma na temelju Hitne uredbe Vlade br. 65/2016 kojom je uspostavljen pravni okvir za dodjeljivanje pojedinačne zakonite potpore za sanaciju društva CNU (Službeni list br. 801 od 11. listopada 2016.). Zajam za sanaciju imao je ugovornu kamatnu stopu od 6,92 %, a isplaćen je u dvjema tranšama: iznos od 47,2 milijuna RON isplaćen je 5. studenoga 2016. nakon čega je 30. ožujka 2017. isplaćen iznos od 13 167 550,53 RON. Kamatna stopa prilagođena je 19. srpnja 2017. sa 6,92 % na 11,08 %. Izvor: www.cdep.ro/interpel/2018/r1405B.pdf

([11]) Obrazac prijave, točka 5.1.B u dijelu III.B.

(29) Budući da je društvo CNU ispunjavalo kriterije prema kojima ga se moglo smatrati poduzećem u teškoćama u skladu s točkom 20. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, spojivost potpore za restrukturiranje analizirana je u skladu s tim smjernicama. Nakon preliminarne ocjene Komisija je izrazila sumnje oko spojivosti prethodno opisanih mjera sa Smjernicama o sanaciji i restrukturiranju. Te su sumnje sažeto opisane u uvodnim izjavama od (30) do (46) (sve pojedinosti prikazane su u uvodnim izjavama od 44. do 70. odluke o pokretanju postupka).

2.4.1. *Sumnje u pogledu razine vlastitog doprinosa društva CNU planu restrukturiranja*

(30) Komisija je izrazila sumnje u pogledu toga čine li izvori financiranja, kako ih je predložila Rumunjska, znatan, konkretan i stvaran vlastiti doprinos od najmanje 50 % koji ne uključuje potporu pa je stoga preliminarno smatrala da početni plan restrukturiranja ne ispunjava osnovne zahtjeve iz Smjernica o sanaciji i restrukturiranju u pogledu vlastitog doprinosa.

(31) Prvo, kad je riječ o konkretnoj i stvarnoj prirodi vlastitog doprinosa, Komisija je preliminarno zaključila da nijedan od četiriju izvora vlastitog doprinosa koji su navedeni u uvodnoj izjavi (27) ne ispunjava taj kriterij. U skladu s točkom 63. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, vlastiti doprinos isključuje očekivanu buduću dobit kao što je novčani tok. Među ugovorima koje je predložila Rumunjska Komisija je primijetila da su se ostvarili samo ugovori za manje iznose i to samo djelomično.

(32) Drugo, kad je riječ o zahtjevu da vlastiti doprinos ne bi smio uključivati državnu potporu, Komisija je preliminarno zaključila da ključni ugovor tipa „uzmi ili plati" o opskrbi uranijevim dioksidom sklopljen s društvom SNN, za koji se očekivalo da će činiti približno 80 % prodaje društva CNU, vjerojatno neće biti sklopljen pod tržišnim uvjetima. Na temelju dostupnih tržišnih pokazatelja, ugovorom predviđena cijena od 623 RON (131 EUR) po kg_U (tj. 423 RON po kg_U bez subvencije), a koja odgovara cijeni od 110 USD (100 EUR) po kg_U (bez subvencije), premašivala bi procijenjenu tržišnu cijenu (67 USD odnosno 61 EUR po kg_U) za 64 %.

(33) Osim toga, Komisija je sumnjala i u to da svi ostali predloženi izvori vlastitog doprinosa ne uključuju državnu potporu: naime, ti doprinosi proizlaze iz planiranih ugovora s tijelima javne uprave i poduzećima u državnom vlasništvu. Konkretno, Rumunjska nije uspjela dokazati da bi ANRSPS, koji je javni subjekt, planirane ugovore s društvom CNU potpisao po tržišnim cijenama i da bi drugi planirani ugovor s društvom SNN za preradu nesukladnih materijala bio sklopljen pod tržišnim uvjetima, npr. u usporedbi s drugim tipičnim ugovorima o opskrbi u toj industriji.

(34) Treće, na temelju informacija koje je dostavila Rumunjska, ni jedan ulagatelj ili zajmodavac na tržištu nije podupirao taj plan niti je imao namjeru poduprijeti ga. Rumunjska nije mogla Komisiji dati nijednu naznaku koja bi to podupirala, primjerice, pismo namjere kojim bi se dokazalo da postoji interes potencijalnog ulagatelja na tržištu koji vjeruje u prijavljeni plan restrukturiranja te ga je spreman poduprijeti i financirati.

(35) Naposljetku, Komisija je sumnjala i u argument koji je iznijela Rumunjska o tome da bi i prodaja dugotrajne imovine služila kao izvor vlastitog doprinosa. Nije bilo jasno koja bi bila tržišna vrijednost te imovine i u kojem bi se vremenskom okviru ta prodaja provela te, kao najvažnije, u kojoj bi se mjeri ta prodaja mogla uspješno dovršiti u razdoblju restrukturiranja.

2.4.2. *Sumnje u pogledu ponovne uspostave dugoročne održivosti društva CNU*

(36) Komisija je izrazila sumnje i u pogledu toga da bi početni plan restrukturiranja doveo do ponovne uspostave održivosti društva CNU na kraju razdoblja restrukturiranja. Naime, nije utvrđeno da bi društvo CNU ostvarilo dostatan povrat i bilo sposobno ostati na tržištu bez daljnje potpore.

(37) Prvo, Komisija je napomenula da Rumunjska nije dostavila, kako je zatraženo, ključne gospodarske pokazatelje za razdoblje restrukturiranja i podatke o profitabilnosti i proizvodnim troškovima raščlanjene po svakoj glavnoj postojećoj ili planiranoj poslovnoj jedinici (rudnik Crucea-Botușana, pogon Feldioara, rudnik Tulgheș-Grințieș). Informacije dostavljene za ukupnu razinu bile su u svakom slučaju nejasne u pogledu povrata dugoročne održivosti društva CNU na kraju razdoblja restrukturiranja.

(38) Drugo, profitabilnost društva CNU i dalje je bila niska čak i kad bi se u obzir uzele cjenovne subvencije koje su bile namijenjene pokrivanju razlike između proizvodnih troškova društva i tržišne cijene uranijeva dioksida, koje je Rumunjska kvalificirala kao državnu potporu. Budući da se tijekom razdoblja restrukturiranja nije predviđalo nikakvo postupno smanjenje te potpore, Komisija je preliminarno zaključila da, uslijed nepostojanja dodatnih dokaza, i dalje postoje sumnje u pogledu toga hoće li društvo CNU biti održivo nakon završetka razdoblja restrukturiranja bez daljnjih državnih subvencija za njegovo poslovanje.

(39) Treće, Komisija je izrazila sumnje u pogledu proizvodnih troškova koje su navela rumunjska nadležna tijela za razdoblje nakon dovršetka ulaganja u novom rudniku Tulgheș-Grințieș. Komisija je posebno istaknula da Rumunjska nije dostavila nikakvu studiju o ulaganju kojom bi potkrijepila navodni iznos troškova proizvodnje triuranijeva oktaoksida od 460 RON (97 EUR) po kg_U ([12]) te je primijetila da ta procjena znatno premašuje stvarnu tržišnu cijenu od 22 USD (20 EUR) po funti triuranijeva oktaoksida potkraj veljače 2018 ([13]).

(40) Osim toga, Komisija je primijetila i da su prognoze za cijene uranija koje je Rumunjska dostavila kako bi potkrijepila izglede za ulaganja u novi rudnik bile zastarjele i nepouzdane pa je stoga izrazila sumnje u pogledu održivosti tog novog rudnika. Budući da se u točki 51. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju navodi da ponovna uspostava održivosti ne smije ovisiti o optimističnim pretpostavkama o vanjskim čimbenicima kao što su promjenjivost cijena, Komisija je izrazila sumnje i u pogledu toga jesu li ispunjeni kriteriji iz te točke Smjernice.

2.4.3. *Sumnje u pogledu kompenzacijskih mjera*

(41) Komisija je u tom pogledu napomenula da je Rumunjska predvidjela samo dvije mjere praćenja poslovanja. Prema početnom planu restrukturiranja, društvo CNU suzdržavalo bi se od kupovanja dioničkih udjela u drugim poduzećima tijekom razdoblja restrukturiranja i od korištenja potpore u svrhu promidžbe pri prodaji svojih proizvoda. Međutim, zbog nepostojanja nikakvih značajnih i jasnih strukturnih mjera Komisija je izrazila sumnje u pogledu toga bi li se predloženim kompenzacijskim mjerama u zadovoljavajućoj mjeri ublažili negativni učinci na tržišno natjecanje koji proizlaze iz potencijalne potpore.

(42) Konkretno, suprotno tvrdnji Rumunjske da ne postoji europsko tržište za proizvod koji dobavlja društvo CNU pa da stoga ne bi bile potrebne nikakve dodatne kompenzacijske mjere, Komisija je iznijela nekoliko primjedbi.

(43) Prvo, kad je riječ o iskopavanju rudače, iako se trenutačno nijedno drugo europsko društvo osim društva CNU ne bavi iskopavanjem uranijeve rudače u EU-u, Komisija je napomenula da u EU-u postoje aktivna društva koja uvoze spojeve uranija radi opskrbe pogona za preradu/rafiniranje i u konačnici proizvodnju nuklearnog goriva. To je, primjerice, slučaj s društvom Orano (prijašnja Areva) koje uvozi spojeve uranija u EU iz svojih rudnika u zemljama izvan EU-a, kao što je Niger, pa je tržište stoga otvoreno za tržišno natjecanje. Osim toga, u Španjolskoj i Finskoj otkrivena su nova ležišta uranija te su za razdoblje 2018.–2019. najavljeni ulasci novih sudionika na tržište ili se oni planiraju.

(44) Drugo, kad je riječ o djelatnostima prerade i rafiniranja, iako u EU-u u opskrbi neobogaćenim uranijevim dioksidom za nuklearne elektrane koje se temelje na tehnologiji CANDU trenutačno nije aktivno nijedno drugo društvo osim društva Cameco, Komisija je napomenula da su ta tržišta otvorena za tržišno natjecanje te bi bilo koje društvo moglo to smatrati privlačnim i u budućnosti odlučiti ući na to tržište ili ponuditi zamjenske proizvode iz drugih izvora. Osim društva Cameco, neobogaćeni UO_2 za reaktore tipa CANDU mogli bi nuditi i inozemni dobavljači, na primjer iz Kine ili Indije.

(45) Treće, Komisija je napomenula da je Rumunjska u svojem početnom planu restrukturiranja iznijela neke proturječne tvrdnje, dajući naznake da će društvo CNU nastojati proširiti svoj portfelj kupaca izvan Rumunjske, pri čemu je istodobno tvrdila da ne postoji europsko tržište za proizvod koji dobavlja društvo CNU pa da stoga nema potrebe ni za kakvim kompenzacijskim mjerama.

(46) Stoga je Komisija preliminarno zaključila: i. da postoji stvarno tržišno natjecanje u djelatnosti *iskopavanja* uranija; i ii. da postoji potencijal za daljnje tržišno natjecanje u djelatnosti *prerade i rafiniranja* uranija. Stoga su se mjere praćenja poslovanja koje je predložila Rumunjska pokazale nedostatnima te su potrebne strukturne kompenzacijske mjere kako bi se ublažilo narušavanje tržišnog natjecanja.

3. **PRIMJEDBE RUMUNJSKE**

(47) U svojim primjedbama na odluku o pokretanju postupka Rumunjska je dostavila nove informacije i neka opažanja te drugi plan restrukturiranja, kako je navedeno u nastavku.

([12]) Približno 120 USD po kg_U ili 46 USD po funti U_3O_8, što se temelji na podacima sa specijaliziranih internetskih stranica prema kojima 1 kg_U = 2,59979 funti U_3O_8: http://www.uranium.info/unit_conversion_table.php.

([13]) Informacije preuzete sa stranice https://www.uxc.com/p/prices/UxCPrices.aspx 22. ožujka 2018.

3.1. **Primjedbe Rumunjske na primjenu Ugovora o Euratomu**

(48) Rumunjska nadležna tijela navela su da se restrukturiranjem podupiru obveze koje je Rumunjska preuzela na temelju Ugovora o Euratomu s obzirom na nuklearnu sigurnost, a osobito sljedeće:

(a) sprečavanje poplava u rudnicima;

(b) kontrolirano ispuštanje podzemnih voda i vode iz bazena;

(c) dekontaminiranje i sprečavanje onečišćenja voda iz rudnika i bazena uranijem, radijem i raznim solima iznad razine dopuštene standardima zaštite okoliša, što bi moglo imati izrazito teške posljedice na okoliš i stanovništvo, uključujući postrojenja i opremu društva;

(d) sigurnost opskrbe sirovinama za proizvodnju nuklearnog goriva koje je potrebno za rad jedinica u nuklearnoj elektrani Cernavodă, uključujući održavanje lokalnog nuklearnog gorivnog ciklusa, koji pridonosi osiguranju energetske sigurnosti u Rumunjskoj;

(e) gospodarenje zalihama uranija, zatvaranje lokacija na kojima su se obavljale rudarske djelatnosti/iskopavanje uranija, konzerviranje, stavljanje nuklearnih jedinica izvan pogona, izvođenje radova na ozelenjivanju, praćenje čimbenika koji se odnose na okoliš i stanovništvo nakon zatvaranja, složene i dugoročne aktivnosti i postupci za izbjegavanje radioaktivne kontaminacije, zatvaranje rudnika, ozelenjivanje i praćenje nakon zatvaranja.

(f) Rumunjska smatra i da je društvo CNU od ključne važnosti za sigurnosti opskrbe energijom u Rumunjskoj te za održavanje njegova dragocjenog stručnog znanja i znatnih ulaganja u njegovu opremu, tehnologije i licence, koji bi se u suprotnom mogli izgubiti ([14]). Rumunjska lokalne rudarske djelatnosti smatra najsigurnijim načinom za osiguravanje lanca opskrbe za proizvodnju nuklearne energije i tvrdi da je društvo CNU jedini dobavljač uranijeva dioksida u EU-u koji može učinkovito i postojano osigurati sirovine za proizvodnju nuklearnog goriva u nuklearnim reaktorima u elektrani Cernavodă ([15]).

3.2. **Drugi plan restrukturiranja**

(49) Rumunjska je kao prvo naglasila da je u drugom planu restrukturiranja povukla tri mjere od pet mjera potpore prijavljenih u početnom planu restrukturiranja, to jest mjere (c), (d) i (e), kako su opisane u uvodnoj izjavi (26), što je dovelo do znatnog smanjenja iznosa potpore koja se dodjeljuje, s 440,8 milijuna RON (93,0 milijuna EUR) na 125,1 milijun RON (26,4 milijuna EUR). Mjere potpore koje su zadržane bile su pretvorba potpore za sanaciju u iznosu od 60,4 milijuna RON (12,7 milijuna EUR) i bespovratna sredstva u iznosu od 64,8 milijuna RON (13,7 milijuna EUR).

(50) Smanjili bi se i troškovi restrukturiranja s 941 milijuna RON (198,5 milijuna EUR) na 250,3 milijuna RON (52,8 milijuna EUR), od čega bi, prema tvrdnjama Rumunjske, doprinos društva CNU bio 50 %, to jest 125,1 milijun RON (26,4 milijuna EUR).

(51) U okviru ovog drugog plana restrukturiranja društvo CNU uspostavilo bi novu suradnju s društvom SNN. U tom je kontekstu Rumunjska smatrala da su zabrinutosti koje je Komisija izrazila u uvodnim izjavama od 47. do 50. odluke o pokretanju postupka u pogledu potencijalne državne potpore uključene u cijenu predviđenog ugovora s društvom SNN postale bespredmetne, jer se od tog ugovora odustalo. Rumunjska je objasnila da je društvo SNN nakon prestanka ugovora s društvom CNU, što je djelomično prouzročilo financijske teškoće društvu CNU, počelo nabavljati sirovine od kanadskog društva Cameco. Međutim, oslanjanje na samo jednog dobavljača smatralo se dugoročno rizičnim pa je društvo SNN stoga predložilo strategiju diversifikacije nabave.

(52) Glavna skupština društva SNN odobrila je tu strategiju u svibnju 2018. i izričito navela društvo CNU kao pružatelja usluga prerade. Rumunjska je objasnila da će se na temelju te strategije izbjeći ovisnost o jednom dobavljaču i povezani rizici tako što će se, umjesto uranijeva dioksida, na međunarodnim tržištima kupovati triuranijev oktaoksid koji će društvo CNU prerađivati i koristiti tako dobiveni uranijev dioksid u proizvodnji nuklearnog goriva. Odnos između društava SNN i CNU obuhvaćao bi preradu i pohranjivanje triuranijeva oktaoksida u prostorima društva CNU te utvrđivanje kvalifikacija dobavljača triuranijeva oktaoksida koje bi obavljalo društvo CNU: utvrđivanje kvalifikacija koje bi obavljalo društvo CNU zaista bi bilo potrebno prije organiziranja natječajnih postupaka među kvalificiranim dobavljačima triuranijeva oktaoksida jer društvo SNN ne posjeduje potrebno stručno znanje za utvrđivanje kvalifikacija dobavljača triuranijeva oktaoksida.

([14]) Podnesak Rumunjske od 19. travnja 2019., poglavlje IV.3. Plan restrukturiranja, točka iv.
([15]) Podnesak Rumunjske od 19. travnja 2019., poglavlje IV.3. Plan restrukturiranja, točka iv.

(53) Rumunjska je nakon toga donijela zakon kojim se uređuju načela na temelju kojih se predviđa nacionalna strategija Rumunjske za održavanje integriranog nuklearnog ciklusa osiguravanjem opskrbe sirovinama za proizvodnju nuklearnog goriva potrebnog za rad jedinica nuklearne elektrane Cernavodă ([16]) (dalje u tekstu: „Zakon br. 193/2018"). Zakonom br. 193/2018 utvrđuje se da društvo CNU ima isključivo pravo na proizvodnju praha uranijeva dioksida na državnom području Rumunjske te da će društvo SNN taj proizvod kupovati isključivo od društva CNU, osim ako društvo CNU ne može isporučiti proizvod u potrebnim količinama. Kriteriji i metode za određivanje i prilagođavanja reguliranih cijena za usluge utvrđivanja kvalifikacija, pohranjivanja i prerade triuranijeva oktaoksida te cijene uranijeva dioksida koji dobavlja društvo CNU trebaju se utvrditi na temelju stvarnih troškova društva CNU, u skladu s Odlukom Vlade o kojoj se još uvijek raspravljalo u trenutku kad je Rumunjska dostavila drugi plan restrukturiranja (pojedinosti o tom zakonu vidjeti u uvodnoj izjavi (63) u nastavku) ([17]). Rumunjska je u okviru drugog plana restrukturiranja očekivala da će ugovor između društava CNU i SNN stupiti na snagu 2018.

(54) Društvo CNU predložilo je 22. lipnja 2018. isporuku […] t_U uranijeva dioksida po cijeni od […] RON po kg_U (bez PDV-a), to jest […] EUR po kg_U. Društvo SNN 17. srpnja 2018. obavijestilo je društvo CNU da mu neće poslati prvu narudžbu za količinu od […] t_U uranijeva dioksida zbog ponuđene jedinične cijene. Društva CNU i SNN potpisala su 19. srpnja 2018. okvirni sporazum na temelju kojeg bi društvo CNU opskrbljivalo društvo SNN uranijevim dioksidom.

(55) U studenome 2018. društva SNN i CNU sklopila su čvrsti ugovor o kupoprodaji […] t_U uranijeva dioksida po cijeni od […] RON/kg ([…] EUR/kg) (u ukupnom iznosu od […] milijuna RON ([…] milijuna EUR) (bez PDV-a)) u okviru prethodno navedenog okvirnog sporazuma ([18]).

3.3. **Treći plan restrukturiranja**

(56) Nakon videokonferencije s Komisijom održane 3. prosinca 2018. radi rasprave o drugom planu restrukturiranja Rumunjska je dostavila treći plan restrukturiranja kojim su zamijenjeni svi prethodno prijavljeni planovi restrukturiranja.

(57) U trećem planu restrukturiranja zadržavaju se samo dvije mjere od pet izvornih mjera potpore s nižim iznosom u odnosu na početni plan restrukturiranja. Preostale mjere ukupno iznose 178,3 milijuna RON (37,6 milijuna EUR) i uključuju: i. pretvorbu potpore za sanaciju u iznosu od 60,4 milijuna RON (12,7 milijuna EUR) u potporu za restrukturiranje; i ii. bespovratna sredstva za potporu ulaganjima društva CNU u iznosu od 64,8 milijuna RON (13,7 milijuna EUR), uključujući pokretanje iskorištavanja rudnika Tulgheș-Grințieș. Uvedene su nove subvencije u iznosu od 53,1 milijun RON (11,2 milijuna EUR) za pokrivanje troškova zatvaranja rudnika Crucea-Botușana.

(58) Rumunjska je izvijestila da će se ukupni troškovi restrukturiranja u iznosu od 356,4 milijuna RON (75,2 milijuna EUR), koji su podrobno navedeni u tablici 3. u nastavku, djelomično financirati potporom za restrukturiranje i doprinosom društva CNU u iznosu od 178,1 milijun RON (37,6 milijuna EUR) koji proizlazi iz njegovih budućih prihoda.

Tablica 3.

Troškovi restrukturiranja i financiranje

Planirani troškovi restrukturiranja	Iznosi troškova	Državna potpora	Doprinos iz vlastitih sredstava društva CNU
Pretvorba potpore za sanaciju u potporu za restrukturiranje	60,4	60,4	
Postupno zatvaranje rudnika Crucea-Botușana	**106,0**	53,1	52,9
Pokretanje iskorištavanja rudnika Tulgheș-Grințieș	[…]	[…]	[…]
Poboljšana tehnologija za preradu rudarskog otpada u pogonu Feldioara	[…]	[…]	[…]

([16]) Zakon br. 193/2018 donesen 19. srpnja 2018. i objavljen u Službenom listu br. 640 od 23. srpnja 2018.

([17]) Odluka Vlade br. 126/2019 o odobravanju kriterija i modaliteta za utvrđivanje i prilagođavanje reguliranih cijena koje se odnose na usluge utvrđivanja kvalifikacija, pohranjivanja i prerade triuranijeva oktaoksida te cijene uranijeva dioksida koji dobavlja društvo CNU na državnom području Rumunjske, donesena 5. ožujka 2019. i objavljena u Službenom listu 6. ožujka 2019.

([18]) Vidjeti poveznicu na novinski članak na adresi: https://www.focus-energetic.ro/nuclearelectrica-incheie-iar-contract-cu-cnu-pentru-uraniu-54071.html. Vidjeti i bilješku na stranici 36 godišnjeg izvješća društva SNN za 2018. u kojoj se navode količine za dva ugovora o opskrbi sklopljena s društvom Cameco i društvom CNU: http://www.nuclearelectrica.ro/wp-content/uploads/2019/02/SNN_RO_Raport-Anual-CA-2018.pdf. Taj čvrsti ugovor sklopljen je nakon što je društvo CNU ponudilo veću količinu i početnu cijenu koja je bila za 99 % viša od cijene društva Cameco iz retka 6. u tablici 1.

Poboljšana ekstrakcija uranija iz jalovišta	[…]	[…]	[…]
Poboljšana ekstrakcija uranija iz neaktivnih odlagališta	[…]	[…]	[…]
Ukupni troškovi restrukturiranja (prema podnesku Rumunjske)	356,4	178,3	178,1
Ukupno u % (prema podnesku Rumunjske)		50,0 %	50,0 %

Izvor: Prilog 14. trećem planu restrukturiranja (*Copenhagen Economics*, na temelju podataka društva CNU)

(59) Rumunjska je potom strukturirala svoj podnesak kako bi odgovorila na tri glavne sumnje koje je iznijela Komisija. Prema tvrdnjama Rumunjske, vlastiti doprinos društva CNU konkretan je i stvaran i ne uključuje državnu potporu, trećim planom restrukturiranja ponovno će se uspostaviti dugoročna održivost društva CNU, a potporom za restrukturiranje društva CNU neće se narušiti tržišno natjecanje.

3.3.1. *Doprinos društva CNU konkretan je i stvaran i ne uključuje državnu potporu*

(60) Rumunjska je dostavila detaljnu raščlambu izvora prihoda društva CNU koja je prikazana u tablici 4. u nastavku:

Tablica 4.

Izvori prihoda društva CNU

Iznosi u milijunima RON	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
SNN – Odluka Vlade		[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
% ukupnih prihoda društva CNU		*[…] %*	*[…] %*	*[…] %*	*[…] %*	*[…] %*	*[…] %*
SNN – otpad	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Ukupno ANRSPS	[…]						
Ukupno Conversmin	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Ostali prihodi od najma	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Ukupno	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Operativni troškovi	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Operativni novčani tokovi	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

Izvor: Prilog 14. trećem planu restrukturiranja (*Copenhagen Economics*)

(61) Kako je prikazano u prethodnoj tablici, Rumunjska tvrdi da društvo CNU ima tri glavna kupca: društvo SNN, ANRSPS i društvo Conversmin. Rumunjska je podrobno opisala i odnos između društva CNU i tih triju strana kako bi dokazala da za vlastiti doprinos društva CNU koji proizlazi iz tih prihoda treba smatrati da je konkretan i stvaran i da ne uključuje državnu potporu.

(62) Prvo, kako je opisano u uvodnoj izjavi (53), društvo CNU uspostavilo je novu suradnju s društvom SNN, na temelju Zakona br. 193/2018. U skladu s člankom 2. tog zakona, društvo CNU proizvodit će u Rumunjskoj uranijev dioksid koji je potreban rumunjskim reaktorima tipa CANDU kojima upravlja društvo SNN. Nadalje, u skladu s člankom 2. stavkom 4. tog zakona, društvo CNU ima isključivo pravo pružanja usluga prerade i pohranjivanja triuranijeva oktaoksida u Rumunjskoj.

(63) Cijene za obje djelatnosti koje obavlja društvo CNU (to jest prodaja uranijeva dioksida i prerada triuranijeva oktaoksida) uređene su i utvrđene Odlukom Vlade. U Odluci Vlade br. 126/2019 propisuje se da se cijene tih usluga trebaju utvrđivati na temelju stvarnih troškova društva CNU.

(64) U članku 2. stavku 4. Odluke Vlade br. 126/2019 utvrđuju se određena ograničenja regulirane cijene kako bi se, prema tvrdnjama Rumunjske, osigurala njihova usklađenost s tržišnim načelima. Konkretno, cijena uranijeva dioksida ne može biti viša od zbroja sljedećih triju elemenata: šestomjesečnog prosjeka dugoročnih međunarodnih cijena za triuranijev oktaoksid, troškova prerade i profitne marže od 4 %. Nadalje, u članku 2. stavku 5. propisuje se da će se smanjenja troškova koja proizlaze iz povećanja učinkovitosti u obavljanju djelatnosti društva CNU, a koja je potvrdio neovisni revizor, podijeliti s kupcem tako da će se 50 % tog smanjenja troškova prenijeti u smanjenu cijenu koju plaća društvo SNN ([19]). Smanjenja troškova koja nisu povezana s povećanjem učinkovitosti u potpunosti se prenose na cijene. Prema stajalištu Rumunjske, tim mehanizmom za podjelu troškova osiguravaju se dostatni poticaji društvu CNU da s vremenom postane učinkovitije.

(65) Rumunjska je dostavila i analizu triju sastavnica cijene uranijeva dioksida. Kad je riječ o šestomjesečnom prosjeku dugoročnih međunarodnih cijena za triuranijev oktaoksid, ona je za sljedeće razdoblje procijenjena na 351 RON/kg (74 EUR/kg). Prema navodima Rumunjske, troškovi prerade radi proizvodnje uranijeva dioksida približno iznose […] RON/kg ([…] EUR/kg). Ova sastavnica cijene već uključuje profitnu maržu od 5 %, a temelji se na količini od […] t_U uranijeva dioksida za razdoblje rada od 10 mjeseci. Posljednji je element formule profitna marža od 4 % koju Rumunjska smatra konzervativnim odabirom u usporedbi s prosječnim troškom kapitala u toj industriji. Rumunjska navodi da se ta profitna marža može usporediti s pomoću referentne vrijednosti troška kapitala koji se koristio za izgradnju nuklearne elektrane Paks II, a koja je iznosila [7,5–8,5 %] i ocijenila ju je Komisija ([20]). Prema tvrdnjama Rumunjske, nju potvrđuje i trošak kapitala za rudarsku djelatnost za koji se procjenjuje da je veći od 9 %.

(66) Kombinacijom triju sastavnica cijene navedenih u uvodnoj izjavi (65) dobiva se vrijednost od približno […] RON/kg ([…] EUR/kg) za cijenu uranijeva dioksida koji društvo CNU isporučuje društvu SNN.

(67) Rumunjska navodi i da je za 2018. društvo CNU potpisalo ugovor s društvom SNN u vrijednosti od 24,3 milijuna RON (5,1 milijun EUR), a za 2019. društvo CNU već je osiguralo predujam kako bi se osigurao kontinuitet proizvodnje. Osim toga, društvo CNU ima i godišnje ugovore s društvom SNN za preradu materijala koji sadržavaju prirodni uranij, pri čemu je vrijednost ugovora za 2018. bila 4,7 milijuna RON (1,0 milijuna EUR), s mogućnošću obnavljanja svake godine.

(68) Drugo, kad je riječ o ugovorima između društva CNU i ANRSPS-a, Rumunjska napominje da se pojedinosti tih ugovora smatraju klasificiranim podacima.

(69) Treće, kad je riječ o društvu Conversmin, društvo CNU pruža mu usluge održavanja u skladu s godišnjim ugovorima koji se automatski obnavljaju.

(70) S obzirom na prethodno navedeno, Rumunjska smatra da je doprinos društva CNU konkretan i stvaran i da ne uključuje potporu.

3.3.2. *Trećim planom restrukturiranja ponovno će se uspostaviti dugoročna održivost društva CNU*

(71) Treći plan restrukturiranja djelomično se financira trima glavnim mjerama potpore: pretvorbom potpore za sanaciju u potporu za restrukturiranje, potporom za zatvaranje rudnika Crucea-Botușana i nekim mjerama ulaganja kao što je otvaranje novog rudnika Tulgheș-Grințieș ili modernizacija pogona Feldioara.

(72) Rumunjska nadležna tijela dostavila su sljedeće elemente u pogledu zahtjeva Komisije iz njezine odluke o pokretanju postupka za dostavljanje studije ulaganja u rudnik Tulgheș-Grințieș na kojoj se temelji pretpostavka Rumunjske iz početnog plana restrukturiranja: Rumunjska tvrdi da se odluka o otvaranju novog rudnika temelji na ranijim studijama iz 1986., 2004. i osobito 2011. Iako su rumunjska nadležna tijela smatrala da je studija iz 2011. klasificirana pa je kao takvu nisu dostavili Komisiji, Rumunjska smatra da su pretpostavke na kojima se temelji plan čak konzervativne jer provedba plana, barem tijekom prvih deset godina, počinje s iskorištavanjem površinskih zaliha, a ne podzemnih, zbog čega je iskopavanje jeftinije. Studija izvedivosti koju su rumunjska nadležna tijela naručila od društva Cepromin SA trebala bi biti dostupna tek u studenome 2019.

([19]) U članku 2. stavku 5. Odluke Vlade propisuje se da će se „smanjenja troškova koja proizlaze iz povećanja učinkovitosti u obavljanju djelatnosti društva CNU, a koje je kao takve potvrdio neovisni revizor […] podijeliti kako slijedi: 50 % tog iznosa priznat će se u cijeni kao povećana dobit dok će se 50 % sastojati od smanjenja cijene".

([20]) Vidjeti Odluku Komisije od 6. ožujka 2017., SA.38454 (2015/C) – *Moguća potpora za nuklearnu elektranu Paks*, SL L/317/2017.

(73) Kad je riječ o tehnološkim prilagodbama u pogonu Feldioara u pogledu prerade, rafiniranja i iskorištavanja rudarskog otpada, rumunjska nadležna tijela navode da je svrha toga smanjiti troškove prerade uranijeve rudače modernizacijom tehnološkog toka, što će dovesti do boljih rezultata prerade.

(74) Rumunjska objašnjava i da je iz tablice 4. očito da će se predloženim planom osigurati dostatni novčani tokovi za pokrivanje vlastitog doprinosa društva CNU s obzirom na to da bi potrebni vlastiti doprinos iznosio približno 178 milijuna RON dok je zbroj očekivanih operativnih novčanih tokova u razdoblju od 2017. do 2023. viši od 250 milijuna RON (52,7 milijuna EUR).

(75) Rumunjska je dostavila i detaljnu tablicu s podacima o planiranim smanjenjima troškova po lokaciji djelatnosti kako je prikazano u nastavku u tablici 5. Ova tablica pokazuje da će se glavna smanjenja troškova, prema navodima Rumunjske, ostvariti na lokaciji „Suceava”, na kojoj se nalazi postojeći rudnik Crucea-Botuşana.

Tablica 5.

Troškovi po lokaciji

Troškovi (u milijunima RON)	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Trošak po lokaciji							
Središnja	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Feldioara	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Suceava	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Stei	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Oravita	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Ukupni troškovi	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Ukupna amortizacija	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Ukupni operativni troškovi	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

Izvor: Prilog 14. trećem planu restrukturiranja (*Copenhagen Economics*)

(76) Rumunjska objašnjava i da se procjene iz trećeg plana restrukturiranja temelje na trenutačnim cijenama uranija, ali da njezino istraživanje pokazuje pozitivne izglede na tržištu uranija u bližoj budućnosti. Prema navodima Rumunjske, u različitim izvorima (primjerice, u izvješću S&P Global Market Intelligence) zabilježene su slične prognoze. Prosjek tih prognoza pokazuje da se očekuje da će se cijene uranija u razdoblju od 2018. do 2020. povećati za 40 %. Rumunjska upućuje i na raniju odluku Komisije u kojoj se napominje da postoji tržišni konsenzus o srednjoročnom oporavku cijena nuklearnih materijala ([21]).

(77) Rumunjska potom tvrdi da su ukupni rezultati u pogledu profitabilnosti pouzdani i ostaju valjani u slučaju značajnih promjena u pretpostavkama ili tržišnim uvjetima. Prema tvrdnjama Rumunjske, društvo CNU trebalo bi moći ostvariti vlastiti doprinos dostatan za pokrivanje potreba za ulaganjima za restrukturiranje čak i ako bi iznos predviđenih ulaganja trebalo povisiti za 25 % ili ako bi se novčani tokovi smanjili za sličan postotak.

3.3.3. *Potporom za restrukturiranje iz trećeg plana restrukturiranja neće se narušiti tržišno natjecanje*

(78) Rumunjska prvo naglašava da je iznos potpore za restrukturiranje smanjen za 60 % u usporedbi s početnim planom restrukturiranja i da će to smanjenje znatno ograničiti učinak na tržišno natjecanje i trgovinu.

(79) Rumunjska potom tvrdi da se čini da su tržišta uranija globalna (i više u proizvodnom lancu (djelatnosti iskopavanja) i niže u proizvodnom lancu (djelatnosti rafiniranja/prerade)) pa stoga učinak potpore manje od 40 milijuna EUR može biti jedino minimalan. Kako bi to potkrijepila, rumunjska nadležna tijela objašnjavaju da se na Rumunjsku odnosi manje od 0,1 % svjetske proizvodnje uranija.

([21]) Vidjeti Odluku Komisije od 10. siječnja 2017., SA 44727 (2016/C) – *Potpora za restrukturiranje grupe Areva*, SL L/155/2017, str. 23., uvodna izjava 231.

(80) Nadalje, društvo CNU jedini je proizvođač uranijeva dioksida u Europi koji primjenjuje tehnologiju CANDU i jedno od samo dva društva u svijetu koja proizvode neobogaćeni prirodni uranijev dioksid. Rumunjska objašnjava i da mala potražnja za neobogaćenim uranijevim dioksidom nije dostatna da bi pokrenula dostatan obujam prodaje zbog kojeg bi promjena tehnologije postala profitabilna na način da bi to moglo biti poticaj nekom postojećem proizvođaču obogaćenog uranijeva dioksida da uđe na to novo tržište.

(81) Prema tvrdnjama Rumunjske, izlazak društva CNU s tržišta uranija mogao bi povećati ovisnost društva SNN o vanjskim dobavljačima uranijeva dioksida/triuranijeva oktaoksida. Ako bi se izgubila kontrola nad cijelim nuklearnim gorivnim ciklusom, Rumunjska očekuje da će vanjski dobavljači uranijeva dioksida/triuranijeva oktaoksida iskoristiti tu situaciju, a ponajprije društvo Cameco, koje bi moglo postati jedinim dostupnim dobavljačem prerađenog uranija u obliku uranijeva dioksida s certifikatom CANDU u Rumunjskoj. Oni bi znatno povećali cijenu proizvoda koji se isporučuju društvu SNN te bi maksimalno povećali svoju dobit. Ta situacija utjecat će na dugoročnu održivost nacionalnog nuklearnog operatora, s negativnim posljedicama za energetsku sigurnost Rumunjske.

(82) Naposljetku, Rumunjska naglašava da ne postoji nikakva izvediva strukturna kompenzacijska mjera koja bi se mogla poduzeti, a da se pritom ne ugrozi ne samo održivost društva, već i njegova osnovna djelatnost. Rumunjska navodi da je Komisija u ranijim odlukama, primjerice, u Odluci C10/2006 o restrukturiranju društva Cyprus Airways, već prihvatila činjenicu da bi bilo kakva daljnja smanjenja djelatnosti mogla ugroziti mogućnosti društva da se oporavi od teškoća, a pritom se konkurentima ne bi pružile značajne prilike na tržištu.

4. **OCJENA POTPORE**

4.1. **Postojanje potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a**

(83) U skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a utvrđeno je: „Osim ako je Ugovorima drukčije predviđeno, svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku koja narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama."

(84) Mjera se stoga smatra državnom potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a ako su kumulativno ispunjena sljedeća četiri kriterija: i. mjeru mora dodijeliti država i iz državnih sredstava; ii. mjerom se mora davati prednost nekom poduzetniku; iii. mjera mora biti selektivna, tj. njome se mora pogodovati određenim poduzetnicima ili proizvodnji određenih robe; i iv. mjerom se mora narušavati ili prijetiti da će se narušiti tržišno natjecanje i mora utjecati na trgovinu među državama članicama.

(85) U okviru odjeljka 4 Komisija će ocijeniti mjere potpore kako su ih rumunjska nadležna tijela prikazala u trećem planu restrukturiranja (vidjeti tablicu 3. za sve pojedinosti), a te su mjere sljedeće:

(a) pretvorba (kroz otpis duga) produljenog zajma za sanaciju u iznosu od 60,4 milijuna RON (12,7 milijuna EUR) u potporu za restrukturiranje; i

(b) tri paketa bespovratnih sredstava u ukupnom iznosu od 117,9 milijuna RON (24,9 milijuna EUR) radi potpore ulaganjima društva CNU u modernizaciju pogona Feldioara, pokretanje iskorištavanja rudnika Tulgheș-Grințieș i zatvaranje rudnika Crucea-Botușana.

(86) Prije nego što ispita uključuju li te mjere državnu potporu u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a, Komisija napominje da Rumunjska smatra da pretvorba produljenog zajma za sanaciju u potporu za restrukturiranje (dalje u tekstu: „otpis zajma za sanaciju") i tri prethodno navedena paketa državnih bespovratnih sredstava (dalje u tekstu: „državna bespovratna sredstva") uključuju državnu potporu.

4.1.1. *Državna sredstva i pripisivost državi*

(87) Da bi se mjere mogle smatrati državnom potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, (a) moraju se dodijeliti iz državnih sredstava, izravno ili neizravno preko posredničkog tijela koje djeluje prema ovlastima koje su mu dodijeljene i (b) moraju biti pripisive državi.

(88) Otpisom zajma za sanaciju državi se uskraćuje mogućnost da joj se vrati zajam za sanaciju koji je dodijelila iz svojeg proračuna i koji bi državi trebalo otplatiti društvo CNU. Stoga ta mjera uključuje državna sredstva. Budući da tu odluku mora donijeti rumunjska država, mjera je pripisiva državi. Državna bespovratna sredstva isto se moraju financirati iz državnog proračuna te izravno proizlaze iz odluke rumunjske države. Stoga su i te mjere jasno pripisive državi i dodijeljene su iz državnih sredstava.

4.1.2. *Selektivnost*

(89) Da bi se mjera smatrala državnom potporom, ona mora biti selektivna na način da se njome pogoduje samo određenim poduzetnicima ili proizvodnji određene robe.

(90) Otpis zajma za sanaciju i državna bespovratna sredstva stavljaju se na raspolaganje samo društvu CNU pa stoga nisu dio neke opće mjere koja je dostupna svim poduzetnicima koji djeluju u rudarskom sektoru i sektoru prerade minerala ili u drugim sektorima u Rumunjskoj. Nadalje, Hitna uredba Vlade br. 65/2016 kojom je uspostavljen pravni okvir za dodjeljivanje potpore za sanaciju odnosila se samo na društvo CNU i nije dostupna drugim društvima koja se na tržištu natječu ili se planiraju natjecati s društvom CNU u sektoru opskrbe prerađenim uranijem. Kako je Sud to naveo, ako je u pitanju pojedinačna potpora, utvrđivanje gospodarske prednosti omogućuje, načelno, pretpostavku da je mjera selektivna ([22]). Stoga su otpis zajma za sanaciju i državna bespovratna sredstva selektivne prirode.

4.1.3. *Gospodarska prednost*

(91) U smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a prednost je svaka gospodarska korist koju poduzetnik ne bi mogao ostvariti u uobičajenim tržišnim uvjetima, odnosno bez intervencije države ([23]).

(92) Otpisom zajma za sanaciju u iznosu od 62 milijuna RON (13,1 milijuna EUR) pogodovalo bi se društvu CNU time što bi mu se sredstva koja bi mu bila potrebna za vraćanje zajma oslobodila u druge svrhe. Nijedan tržišni vjerovnik ne bi pristao na otpis duga u cijelom iznosu potraživanja prema određenom društvu bez ikakvih izgleda za kompenzaciju ili povrat u usporedbi s mogućnošću barem djelomičnog povrata sredstava u okviru likvidacijske mase društva u slučaju stečaja. Kao zaključak, društvo CNU ne bi na tržištu moglo dobiti financiranje pod tim uvjetom pa se stoga otpisom zajma za sanaciju daje prednost društvu CNU.

(93) Državna bespovratna sredstva planirana u korist društva CNU bespovratni su financijski instrumenti, koji nisu dostupni na financijskim tržištima jer ulagatelju ne pružaju nikakvu nadoknadu, očekivanje ili pravo na buduću financijsku dobit. Društvo CNU ne bi na tržištu moglo dobiti financiranje pod tim uvjetima. Stoga se državnim bespovratnim sredstvima daje prednost društvu CNU.

4.1.4. *Narušavanje tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu među državama članicama*

(94) Ako se potporom koju dodijeli država članica ojača položaj pojedinog poduzetnika u odnosu na druge poduzetnike koji se natječu u trgovini unutar Unije, mora se smatrati da ta potpora utječe na tu trgovinu ([24]). Dovoljno je da se primatelj potpore natječe s drugim poduzetnicima na tržištima otvorenima za tržišno natjecanje ([25]).

(95) Kako je objašnjeno u uvodnim izjavama (9) i (10), društvo CNU uglavnom je aktivno u dvjema fazama proizvodnog ciklusa uranija: od iskopavanja rudače do proizvodnje žutog kolača i potom od žutog kolača do proizvodnje uranijeva dioksida.

(96) Kako je objašnjeno u uvodnim izjavama od (20) do (22), žuti kolač proizvod je pogodan za trgovanje koji nudi velik broj društava, a tržište na kojem djeluje društvo CNU globalno je i otvoreno za tržišno natjecanje. Konkretno, društvo CNU suočeno je sa stvarnom i izravnom konkurencijom europskog društva Orano, koje je društvu SNN predložilo da će ispunjavati njegove potrebe za žutim kolačem, a unutar EU-a suočeno je i s potencijalnom konkurencijom od strane sudionika na tržištu iz EU-a preko njihovih planiranih rudnika u Finskoj, Mađarskoj i Španjolskoj.

([22]) Vidjeti presudu od 4. lipnja 2015. u predmetu *Komisija protiv MOL-a*, C-15/14 P, EU:C:2015:362, točka 60.

([23]) Presuda Suda od 11. srpnja 1996., *SFEI i drugi*, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 60.; presuda Suda od 29. travnja 1999., *Španjolska protiv Komisije*, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, točka 41.

([24]) Vidjeti posebno presudu Suda od 17. rujna 1980., *Philip Morris Holland BV protiv Komisije Europskih zajednica*, predmet 730/79, EU:C:1980:209, točka 11.; presudu Suda (šesto vijeće) od 22. studenoga 2001., *Ferring SA protiv Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)*, predmet C-53/00, EU:C:2001:627, točka 21.; presudu Suda (šesto vijeće) od 29. travnja 2004., *Talijanska Republika protiv Komisije Europskih zajednica*, predmet C-372/97, EU:C:2004:234, točka 44.

([25]) Predmet T-214/95, *Het Vlaamse Gewest protiv Komisije*, ECLI:EU:T:1998:77.

(97) Kad je riječ o uranijevu dioksidu, u uvodnoj izjavi (23) objašnjava se da to nije specifičan proizvod koji proizvodi samo društvo CNU već je on i poluproizvod u lancu proizvodnje obogaćenog uranijeva dioksida. Osim konkurencije od strane društva Cameco i potencijalne konkurencije od strane drugih proizvođača uranijeva dioksida iz zemalja s reaktorima tipa CANDU (vidjeti uvodnu izjavu (23)), iz informativnog izvješća za pogon Malvési društva Orano lako se može uočiti da je društvo Orano dobilo potrebna odobrenja za ugradnju opreme koja će mu omogućiti da godišnje proizvodi 300 tona uranijeva dioksida koji će prodavati kupcima u Francuskoj ili na međunarodnom tržištu ([26]). Stoga bi se tim novim kapacitetima moglo u potpunosti odgovoriti na godišnju potražnju društva SNN za uranijevim dioksidom.

(98) Društvu CNU ni na koji način nije pravno zabranjeno isporučivati robu ili pružati usluge u drugim državama članicama.

(99) Slično tomu, društvo CNU u Rumunjskoj obavlja djelatnosti praćenja zatvorenih rudnika uranija i upravljanja njima. Tu djelatnost mogu obavljati i druga rudarska društva koja su drugdje u Uniji aktivna u sektoru zatvaranja rudnika i upravljanja njima.

(100) Komisija stoga zaključuje da unutar Unije postoji trgovina proizvodima kojima društvo CNU trguje ili ih proizvodi te uslugama koje pruža. Planiranom potporom, koja društvu CNU omogućava da ostane na tržištu, mogao bi se poboljšati njegov konkurentski položaj na unutarnjem tržištu, čime bi se njegove konkurente spriječilo u djelomičnom ili potpunom preuzimanju njegovih djelatnosti. Ta potpora stoga narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje i utječe na trgovinu među državama članicama.

4.1.5. *Zaključak o postojanju potpore*

(101) S obzirom na prethodno navedeno, Komisija zaključuje da otpis zajma za sanaciju i državna bespovratna sredstva kojima Rumunjska planira financirati troškove trećeg plana restrukturiranja društva CNU u iznosu od 178,3 milijuna RON (37,6 milijuna EUR) čine državnu potporu na temelju članka 107. stavka 1. UFEU-a pa će stoga ocijeniti njezinu zakonitost i spojivost s unutarnjim tržištem.

4.2. **Zakonitost potpore**

(102) Komisija napominje da je Rumunjska povukla svoje planove u pogledu državne potpore prijavljene u početnom planu restrukturiranja u obliku bespovratnih sredstava u iznosu od 75,5 milijuna RON, operativnih subvencija u iznosu od 213 milijuna RON i pretvorbe duga društva CNU u iznosu od 13,3 milijuna RON, koliko je iznosio 30. ožujka 2017., u dionice u vlasništvu rumunjske države. Rumunjska je potvrdila da te mjere nisu provedene. Stoga je Komisijina ocjena tih mjera postala bespredmetna.

(103) Kad je riječ o preostalim prijavljenim mjerama potpore, kako su opisane u uvodnoj izjavi (57), i s obzirom na činjenicu da se Rumunjska obvezala da otpis zajma za sanaciju i državna bespovratna sredstva neće provesti dok Komisija ne donese konačnu odluku, obveza mirovanja utvrđena člankom 108. stavkom 3. UFEU-a ispunjena je i te se mjere smatraju zakonitima, ne dovodeći u pitanje ocjenu njihove spojivosti.

(104) Potpora za sanaciju u obliku zajma nije provedena prije donošenja Komisijine odluke o potpori za sanaciju pa ona stoga nije činila nezakonitu državnu potporu u trenutku kad je odobrena. Međutim, potpora je postala nezakonita zbog njezina prekomjernog produljivanja i neotplaćivanja u znatno duljem razdoblju od šestomjesečnog razdoblja za koje je dodijeljena.

4.3. **Spojivost potpore i pravna osnova za ocjenu**

(105) UFEU-om se utvrđuju uvjeti pod kojima se potporu može proglasiti spojivom s unutarnjim tržištem. Na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a Komisija može odobriti državnu potporu ako se ona odobrava za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih sektora i ako takva potpora ne utječe negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu. S obzirom na prirodu predmetne državne potpore Komisija će ispitati je li državna potpora spojiva s unutarnjim tržištem s obzirom na odredbe utvrđene u Smjernicama o sanaciji i restrukturiranju, uzimajući propisno u obzir Ugovor o Euratomu.

([26]) Informacije preuzete s adrese https://www.orano.group/docs/default-source/orano-doc/groupe/publications-reference/rapport_tsn_malvesi_2018.pdf, str. 13, pregledano 23. rujna 2019.

(106) Ocjenom o spojivosti potpore za restrukturiranje radi potpore trećem planu restrukturiranja mora se utvrditi jesu li se na temelju informacija prikupljenih u postupku otklonile sumnje iznesene u odluci o pokretanju postupka. U tu se svrhu pri provođenju ocjene prate tri glavne sumnje iznesene u toj odluci u pogledu spojivosti mjera za restrukturiranje opisanih u trećem planu restrukturiranja s unutarnjim tržištem, a to su: i. postojanje konkretnog i stvarnog vlastitog doprinosa korisnika koji ne uključuje potporu; ii. ponovna uspostava dugoročne održivosti; i iii. nepostojanje smislenih kompenzacijskih mjera.

4.3.1. *Prihvatljivost društva CNU u pogledu potpore za restrukturiranje na temelju Smjernica o sanaciji i restrukturiranju*

(107) Samo poduzetnici u teškoćama, kako su definirani u točki 20. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, koji nisu aktivni u sektorima čelika ili ugljena, kako su oni definirani u točkama 15. i 16. Smjernica, mogu ostvariti korist od spojive potpore za sanaciju ili restrukturiranje.

(108) Kako je navedeno u odluci o potpori za sanaciju i odluci o pokretanju postupka, društvo CNU ispunjavalo je kriterije prema kojima ga se moglo smatrati poduzećem u teškoćama u skladu s točkom 20. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju (vidjeti uvodnu izjavu 33. odluke o potpori za sanaciju) ([27]) i nije aktivno u sektoru čelika, ugljena ili bankarstva pa može ostvariti korist od potpore za restrukturiranje.

4.3.2. *Postojanje konkretnog i stvarnog vlastitog doprinosa društva CNU koji ne uključuje potporu*

(109) U skladu s točkom 62. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju zahtijeva se znatan doprinos troškovima restrukturiranja iz vlastitih sredstava korisnika potpore, njegovih dioničara ili vjerovnika odnosno poslovne grupe kojoj pripada ili novih ulagatelja. U točki 64. zahtijeva se da vlastiti doprinos koji bi se smatrao prikladnim za veliko društvo, kao što je društvo CNU, iznosi najmanje 50 % troškova restrukturiranja.

(110) Nadalje, prema točki 63. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, važno je i da taj doprinos mora biti konkretan i čim veći, ne smije uključivati potporu i mora isključivati očekivanu buduću dobit.

(111) Taj ključni kriterij spojivosti iz Smjernica o sanaciji i restrukturiranju temelji se na činjenici da se potpore za sanaciju i restrukturiranje ubrajaju među vrste državnih potpora kojima se najviše narušava tržišno natjecanje. Podupiranjem posrnulih poduzeća ometa se uobičajena dinamika na tržištu koja bi manje učinkovite poduzetnike dovela do prestanka poslovanja. Stoga se znatan vlastiti doprinos ocjenjuje kao znak povjerenja tržišta u izvedivost ponovne uspostave održivosti i znak da tržišta aktivno podupiru plan restrukturiranja.

(112) U trećem planu restrukturiranja Rumunjska je prikazala vlastiti doprinos u iznosu od 178,1 milijun RON (37,6 milijuna EUR) koji navodno predstavlja 50 % ukupnih troškova restrukturiranja (vidjeti odjeljak 3.3.1). Izvori prihoda su ugovori: i. s društvom SNN o opskrbi uranijevim dioksidom; ii. s društvom SNN o obradi otpada; iii. s ANRSPS-om; iv. s društvom CONVERSMIN; i v. drugi manji prihodi (vidjeti tablicu 4.).

(113) Dok je analizirala uključuje li vlastiti doprinos potporu, Komisija je na prvom mjestu primijetila da u doprinosu uopće ne sudjeluju tržišni ulagatelji ili poslovne banke koji bi preuzeli rizik predfinanciranja prodaje društvu SNN ili dali tržišni zajam ili svježi kapital za financiranje dijela troškova restrukturiranja. Naprotiv, Komisija napominje da se svi predloženi izvori vlastitog doprinosa sastoje od prihoda iz ugovora s tijelima javne uprave i poduzećima u državnom vlasništvu.

(114) Rumunjska nije predočila nikakve popratne dokumente ili dokaze kojima bi se mogla otkloniti sumnja izražena u odluci o pokretanju postupka (uvodna izjava 51.) u pogledu usklađenosti s tržištem planiranih ugovora između ANRSPS-a, koje je tijelo javne uprave, i društva CNU te cijena koje su u njima predložene. Isto vrijedi i za ugovore s društvom CONVERSMIN: Rumunjska je prikazala podatke o prošlim i postojećim ugovorima, ali nije pokazala da ti ugovori i s njima povezani prihodi ne uključuju državnu potporu tako da dokaže da su cijene u njima tržišne cijene.

(115) Osim toga, prema navodima Rumunjske, ističe se činjenica da su glavni izvori prihoda (približno 80 %), kojima društvo CNU želi pridonijeti troškovima restrukturiranja, ugovori o opskrbi uranijevim dioksidom koje će društvo CNU sklopiti s društvom SNN u okviru provedbe novodonesenog Zakona br. 193/2018 i njegove prateće Odluke Vlade (kako je opisano u uvodnoj izjavi (53)). Stoga će Komisija prvo ocijeniti može li se smatrati da ti prihodi, ponajprije od prodaje društvu SNN, ne uključuju potporu. U tu će svrhu Komisija primijeniti istu logiku i kriterije kao i one analizirane u odjeljku 4.1.

([27]) Društvo CNU, prema njegovim financijskim izvještajima na dan 31. prosinca 2015., imalo je negativan kapital i ispunjavalo je kriterije u skladu s rumunjskim pravom da se nad njim na zahtjev njegovih vjerovnika provede cjelokupni postupak u slučaju nesolventnosti.

4.3.2.1. Ocjena prihoda društva CNU od prodaje uranijeva dioksida društvu SNN

(116) Analizom prihoda društva CNU ostvarenih od prodaje uranijeva dioksida društvu SNN koja se izlaže u ovom odjeljku nastoji se samo provjeriti usklađenost s točkom 63. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, u kojoj se zahtijeva da doprinos korisnika troškovima restrukturiranja ne smije uključivati potporu.

(117) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi (12), rumunjska država preko Ministarstva energetike ima u vlasništvu 82,5 % dioničkog kapitala društva SNN. Iz toga slijedi da sredstva koja društvo SNN prenosi društvu CNU radi plaćanja za ugovore koji se moraju izvršiti u okviru novog zakona kojim se uvodi monopol zapravo proizlaze iz državnih sredstava i to u velikim razmjerima te da su sredstva društva SNN pod kontrolom rumunjske države.

(118) Prema ustaljenoj sudskoj praksi, sposobnost države da kontrolira javna poduzeća uključena u dodjelu mjera ne podupire automatski pretpostavku da se njihova djelovanja i poslovne odluke mogu pripisati državi. Sud Europske unije („Sud”) objasnio je da se sredstva javnih poduzeća trebaju smatrati državnim sredstvima, a djelovanja povezana s njima smatraju se pripisivima državi ako provedbom svojeg dominantnog utjecaja nad tim poduzećem država može usmjeravati upotrebu svojih sredstava ([28]). Sud je utvrdio pokazatelje za utvrđivanje pripisivosti državi koji uključuju, među ostalim, intenzitet nadzora koji javna tijela provode nad upravljanjem tim poduzećem ili bilo koji drugi pokazatelj uključivanja javnih tijela u donošenje mjera.

(119) Komisija ponajprije napominje da je Zakon br. 193/2018 kojim se društvo SNN prisiljava da kupuje od društva CNU donesen u Parlamentu, (vidjeti uvodnu izjavu (53)). Kao posljedica tog zakona, društvo SNN imat će obvezu kupovanja uranijeva dioksida od društva CNU na temelju stvarnih troškova rafiniranja društva CNU, neovisno o profitabilnosti transakcije za društvo SNN, ponajprije u usporedbi s alternativnim izvorima opskrbe uranijevim dioksidom, primjerice, od društva Cameco sa sjedištem u Kanadi. To jasno ukazuje na to da ugovori o opskrbi između društava SNN i CNU, u skladu s tim zakonom, nisu neovisne poslovne odluke društva SNN koje se temelje na tržištu, već će one biti posljedica izvršavanja zakonodavnih ovlasti rumunjske države. To znači da je u konačnici rumunjska država ta koja izvršava odlučujući utjecaj na odluku društva SNN o sklapanju ugovora o kupnji uranijeva dioksida od društva CNU i na povezane uvjete tog ugovora (konkretno, njegovu cijenu).

(120) U sličnim je okolnostima Komisija zaključila da dugoročni ugovori koji se odnose na kupnju električne energije koju društvo Hidroelectrica, javno poduzeće pod kontrolom rumunjske države (80 % dionica) obavlja od drugih javnih poduzeća, društva S.C. Termoelectrica S.A i društva S.C Electrocentrale Deva S.A, koju su potaknula državna tijela, uključuju državna sredstva i mogu se pripisati državi ([29]). U ovom je predmetu pripisivost državi čak i očitija i izravno utvrđena, jer izravno proizlazi iz rumunjskog zakonodavstva, uzimajući u obzir da bi se nabavom uranijeva dioksida iz bilo kojeg alternativnog izvora opskrbe (osim u slučaju kad društvo CNU ne bi moglo dobavljati proizvod) kršio ugovorni odnos između društava SNN i CNU koji je država nametnula Zakonom br. 193/2018.

(121) Komisija napominje i da taj zaključak dodatno potvrđuje važnost uloge države u strukturi upravljanja društvom SNN (vidjeti uvodnu izjavu (12)), čime se osigurava da obvezu koja je zakonom nametnuta društvu SNN u praksi provode tijela društva SNN nadležna za odlučivanje: naime, sedam članova izvršnog odbora društva SNN ([30]) imenuje Glavna skupština dioničara, u kojoj većinu ima država, zahvaljujući svojem vlasničkom udjelu u društvu SNN. Upravni odbor konkretno je odgovoran za imenovanje i razrješavanje rukovoditelja u društvu SNN i nadzire njihov rad.

(122) Stoga Komisija zaključuje da postoje izravni dokazi koji pokazuju da se sklapanje predmetnih ugovora i njihova provedba mogu pripisati rumunjskoj državi. Nadalje, s obzirom na to da sklapanje i provedba predmetnih ugovora uključuje prijenos sredstava društva SNN (u obliku plaćanja društvu CNU), koje je kupac pod kontrolom države, Komisija zaključuje da ta planirana nova mjera uključuje državna sredstva (vidjeti uvodne izjave (116) i (118)).

([28]) Predmet C-482/99, *Francuska republika protiv Komisije (Stardust Marine)*, [2002.], ECR I-4397.

([29]) Vidjeti Odluku Komisije od 20. travnja 2015. o nespojivoj potpori dodijeljenoj kroz povlaštene tarife u ugovorima između društva Hidroelectrica S.A. i prodavatelja termoelektrične energije (SA.33 475 (2012/C)), uvodna izjava 12. i uvodne izjave od 92. do 100., SLEU, L 275, 20.10.2015., str. 46. U tom su se predmetu prodajne cijene temeljile na troškovima koje je utvrđivao energetski regulator, a ugovori su omogućivali prodavateljima, koji nisu mogli pronaći kupce po tržišnim cijenama, da prodaju dio svoje proizvodnje društvu Hidroelectrica po cijenama znatno iznad tržišnih.

([30]) Vidjeti: najnovije izvješće društva SNN u odjeljku „godišnja izvješća” na njegovim službenim internetskim stranicama: Godišnje izvješće za 2016., preuzeto 30. srpnja 2019., str. 88.–96. – http://www.nuclearelectrica.ro/wp-content/uploads/2018/01/Raport-Anual-CA-2016-Final-ENGLEZA1.pdf.

(123) Zakon br. 193/2018 odnosi se samo na društvo CNU i nije dostupan drugim društvima koja se na tržištu natječu ili se planiraju natjecati s društvom CNU u sektoru opskrbe prerađenim uranijem. Kako je Sud to naveo, ako je u pitanju pojedinačna potpora, utvrđivanje gospodarske prednosti omogućuje, načelno, pretpostavku da je mjera selektivna ([31]). Zakon br. 193/2018 i prihodi koje društvo CNU ostvaruje njegovom provedbom stoga su jasno selektivni.

(124) Kad je riječ o prednosti, Komisija napominje da se regulatornim okvirom, koji je uspostavljen Zakonom br. 193/2018 i pratećom Odlukom Vlade, društvu CNU osigurava sigurnost u pogledu prodaje svoje proizvodnje uranijeva dioksida društvu SNN po cijeni koja pokriva dio njegovih troškova i osigurava mu dobit. Ta sigurnost na tržištu nije dostupna ni jednom drugom poduzeću. Bez intervencije države društvo CNU ne bi imalo sigurnost u pogledu prodaje svoje proizvodnje, kako je bilo u prethodnom režimu u kojemu je društvo SNN sklapalo ugovore o opskrbi uranijevim dioksidom na temelju natječaja. To se potvrđuje u tablici 1., koja pokazuje da su od uvođenja natječajnog postupka cijene koje je nudilo društvo CNU uvijek bile znatno više od cijena koje je nudilo društvo Cameco. Komisija stoga zaključuje da se Zakonom br. 193/2018 i prihodima koje društvo CNU ostvaruje njegovom provedbom daje prednost društvu CNU.

(125) S obzirom na prethodno navedeno, Komisija zaključuje da prihodi od društva SNN za kupnju uranijeva dioksida uključuju potporu pa stoga ne čine valjani vlastiti doprinos troškovima restrukturiranja u skladu s točkom 63. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju.

(126) Komisija je potom procijenila, pod uvjetom da su sve ostale okolnosti jednake, koja bi bila razina vlastitog doprinosa društva CNU ako se ti prihodi od društva SNN za preradu više ne bi uzimali u obzir. Tako dobiveni operativni novčani tokovi prikazani su u tablici 6. ([32])

Tablica 6.

Stvarni i projicirani financijski rezultati društva CNU

u milijunima RON	2017.	2018.	2019. (f)	2020. (f)	2021. (f)	2022. (f)	2023. (f)
Promet	84,1	37,8	12,9	15,4	16,5	16,9	17,4
(ukupni rashodi)	66,0	44,0	2,7	3,2	3,1	2,8	3,0
Ukupni operativni novčani tokovi	18,1	−6,2	10,1	12,2	13,4	14,1	14,4
(amortizacije)		14,6	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3
(porezi – pretpostavljena porezna stopa od 16 % na temelju podnesaka Rumunjske)		0,0	0,0	0,2	0,3	0,5	0,5
Neto dobit		n.p.	−1,2	0,8	1,7	2,4	2,6
Usklađeni vlasnički kapital		115,2 (-[33])	114,1	114,8	116,6	119,0	121,6
ROE ([34])		n.p.	−1,0 %	0,7 %	1,5 %	2,0 %	2,2 %

([31]) Vidjeti presudu od 4. lipnja 2015. u predmetu *Komisija protiv MOL-a*, C-15/14 P, EU:C:2015:362, točka 60.

([32]) Kako bi se ponovno izračunali operativni novčani tokovi, primijenjeno je nekoliko pretpostavki o prihodima i troškovima kako ih je prikazala Rumunjska (tablica 4.). Prvo, s obzirom na prihode primjenjuje se pretpostavka da društvo CNU od 2019. ne bi dobivalo prihode povezane s ugovorom s društvom SNN o opskrbi uranijevim dioksidom: prihodi iz 2017. i 2018. prethodili su Zakonu br. 193/2018. Drugo, u izračunima se konzervativno pretpostavlja da bi društvo CNU snosilo samo postotak troškova povezanih s pogonom Feldioara koji odgovara postotku prihoda koji se ostvaruju na temelju ugovora o otpadu u usporedbi s ukupnim prihodima koji se ostvaruju na temelju ugovorâ o otpadu i opskrbi uranijevim dioksidom s društvom SNN počevši od 2019. Operativni troškovi postojećeg rudnika Crucea-Botușana isto se ne uzimaju u obzir, počevši od 2019., uzimajući u obzir da društvo CNU ne bi imalo većinu tih troškova ako ne bi moralo proizvoditi triuranijev oktaoksid za opskrbu društva SNN uranijevim oksidom. Kao rezultat, ti operativni novčani tokovi čine maksimalnu razinu koja bi postojala bez ugovora s društvom SNN o opskrbi uranijevim dioksidom, s obzirom na konzervativne pretpostavke o razmjerima smanjenja prihoda i smanjenja troškova: troškovi bi se mogli smanjiti u manjoj mjeri, primjerice, ako bi društvo CNU i dalje proizvodilo triuranijev oktaoksid, unatoč nepostojanju ugovora s društvom SNN o opskrbi uranijevim dioksidom, primjerice, kako bi stvorilo unutarnje zalihe.

([33]) Na temelju podneska rumunjskih nadležnih tijela („dionički kapital" u iznosu od 41,3 milijuna RON i „ostale rezerve" u iznosu od 73,9 milijuna RON)

([34]) Povrat na kapital (ROE), povrat na uloženi kapital (ROCE) i povrat na imovinu (ROA) izračunani su u skladu s metodologijom koju su primjenjivala rumunjska nadležna tijela za financijsku godinu 2018. u svojem podnesku od 19. travnja 2019. (Prilog 14.), tako što je neto dobit podijeljena „dioničkim kapitalom" i uvećana za „ostale rezerve". Kumulativna dobit uzeta je u obzir kako bi se izračunao usklađeni vlasnički kapital za svaku godinu u razdoblju restrukturiranja.

ROCE		n.p.	–0,8 %	0,4 %	1,3 %	0,7 %	0,9 %
ROA		n.p.	–0,3 %	0,2 %	0,4 %	0,4 %	0,6 %

Izvor: izračuni Komisije na temelju podataka iz trećeg plana restrukturiranja

(127) Na temelju tih izračuna i primjenom zbroja operativnih novčanih tokova u razdoblju 2017.–2023., kako je to učinila Rumunjska, maksimalni iznos koji ne uključuje potporu kojim je društvo CNU moglo pridonijeti planu iznosi 76,2 milijuna RON (16,1 milijun EUR). Taj iznos čini svega 21,4 % planiranih troškova restrukturiranja u iznosu od 365 milijuna RON (77,0 milijuna EUR). To je znatno ispod zahtijevane razine od najmanje 50 % vlastitog doprinosa. U tom pogledu, čak i kad bismo, radi argumentacije, pretpostavili da bi društvo CNU i dalje bilo sposobno prodavati proizvod društvu SNN ako bi svoje cijene uskladilo s tržišnima, operativni prihodi koje ostvaruje društvo CNU nužno bi bili hipotetski i ne bi bili dovoljno stabilni i predvidljivi da bi odgovarali konkretnom i stvarnom izvoru vlastitog doprinosa troškovima restrukturiranja. Sumnje koje je Komisija u tom pogledu iznijela u odluci o pokretanju postupka stoga i dalje postoje.

(128) U Komisijinoj praksi odlučivanja u okviru primjene Smjernica o sanaciji i restrukturiranju različiti predmetni korisnici pridonosili su financiranjem koje nije uključivalo potpore u udjelu do čak 73 % ([35]) takvih troškova i ne manje od 44 % ([36]) troškova restrukturiranja (udio manji od 50 % može se prihvatiti u potpomognutim područjima u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (a), kako je predviđeno u točki 98. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju). Komisija želi naglasiti i da strateška priroda nuklearne industrije nije bila razlog za ublažavanje zahtjeva u pogledu vlastitog doprinosa u predmetu društva Areva, koje je potencijalni konkurent društvu CNU, u kojem je vlastiti doprinos bio viši od 50 % ([37]). Komisija stoga u ovom predmetu ne pronalazi nikakav valjani razlog da odstupi od pravila i svoje prakse odlučivanja u pogledu minimalnog iznosa vlastitog doprinosa troškovima restrukturiranja.

(129) Nadalje, Rumunjska nije dala ni nikakvo obrazloženje o točki koju je Komisija iznijela u svojoj odluci o pokretanju postupka (vidjeti uvodnu izjavu 50.) o tome da Rumunjska nije objasnila zašto je buduća dobit stvarni izvor vlastitog doprinosa s obzirom na točku 63. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, u kojoj su isključene očekivane buduće dobiti kao što je novčani tok.

(130) Kad je riječ o ostalim prihodima koji se ne odnose na prihode iz ugovora društva CNU s društvom SNN o opskrbi uranijevim dioksidom, kad bi ti prihodi bili konkretni i stvarni i kad ne bi uključivali potporu, što Rumunjska nije dokazala, ti bi prihodi u svakom slučaju činili samo 21,4 % maksimuma vlastitog doprinosa (vidjeti uvodnu izjavu (127)) i bili bi uvelike nedostatni za ispunjavanje zahtjeva koji se odnosi na vlastiti doprinos iz Smjernica o sanaciji i restrukturiranju. Komisija stoga ne mora donositi zaključak o tome jesu li ostali izvori vlastitog doprinosa, kako ih je prikazala Rumunjska, stvarni i konkretni te uključuju li državnu potporu.

4.3.3. *Plan restrukturiranja i ponovna uspostava dugoročne održivosti*

(131) U skladu s točkom 45. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, u slučaju potpora za restrukturiranje, Komisija zahtijeva da predmetna država članica dostavi izvediv, koherentan i dalekosežan plan restrukturiranja za ponovnu uspostavu dugoročne održivosti korisnika. Planom restrukturiranja mora se ponovno uspostaviti dugoročna održivost korisnika u razumnom roku i na temelju realnih pretpostavki o budućim uvjetima poslovanja koji bi trebali isključivati sve daljnje državne potpore koje nisu obuhvaćene planom restrukturiranja. U skladu s točkom 48. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, u planu restrukturiranja moraju se opisati uzroci teškoća korisnika i njegove slabosti te navesti kako će se predloženim mjerama restrukturiranja ukloniti temeljni problemi korisnika. U skladu s točkom 50., očekivani rezultati planiranog restrukturiranja trebali bi se prikazati u obliku osnovnog scenarija te u obliku pesimističnog (najgoreg) scenarija. U skladu s točkom 52. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, dugoročna održivost ostvaruje se ako poduzetnik može osigurati odgovarajući predviđeni povrat kapitala nakon što je pokrio sve svoje troškove uključujući amortizaciju i financijske troškove.

([35]) Odluka Komisije od 25. lipnja 2018., SA.49214 (2017/N) – *Potpora za restrukturiranje društva Semenarna Ljubljana d.o.o.*, SL C/339/2018.

([36]) Odluka Komisije od 12. svibnja 2016., SA.40419 (2015/NN) – *Potpora za restrukturiranje društva Polzela d.d.*, SL C/258/2016.

([37]) Vidjeti Odluku Komisije od 10. siječnja 2017., SA 44727 (2016/C) – *Potpora za restrukturiranje grupe Areva*, SL L/155/2017.

(132) Tim ključnim uvjetom iz Smjernica o sanaciji i restrukturiranju ponajprije se nastoji izbjeći narušavanje tržišnog natjecanja tijekom dugog razdoblja neprofitabilnim i ponavljanim ubrizgavanjem javnog novca u posrnula poduzeća koja se ne bi mogla vratiti u (samo)održivo financijsko stanje u razumnom roku. Komisija u tom pogledu napominje da strateška priroda nuklearne industrije nije u drugom predmetu koji je uključivao tu industriju ([38]) bila razlogom za ublažavanje zahtjeva u pogledu temeljitosti i pouzdanosti plana restrukturiranja te u pogledu vjerojatnosti ponovne uspostave dugoročne održivosti nakon provedbe plana.

4.3.3.1. Nedostaci plana restrukturiranja

(133) U uvodnim izjavama od 54. do 61. odluke o pokretanju postupka iznesene su sumnje u to da bi društvo CNU moglo postati održivo bez stalne potpore (u obliku operativnih subvencija) i da bi planirani novi rudnik bio profitabilan pod realističnim pretpostavkama. Kao odgovor na to, Rumunjska tvrdi da bi društvo CNU postalo održivo na dugoročnoj osnovi s obzirom na financijske projekcije koje za razdoblje od 2018. do 2023. pokazuju prosječni povrat na kapital (ROE) od 14 % (11,4 % u 2023.) i prosječni povrat na uloženi kapital (ROCE) od 12,9 % (13,6 % u 2023.). Međutim, iz razloga navedenih u sljedećim uvodnim izjavama, stajalište je Komisije da dugoročna održivost društva CNU nije dokazana.

(134) Komisija napominje da Rumunjska u svojem podnesku nije objasnila zašto se čini da njezine prognoze novčanih tokova nisu obuhvaćale operativne troškove ili troškove ulaganja koji se odnose na novi rudnik planiran na lokaciji Tulgheș-Grințieș.

(135) Na temelju informacija koje je dostavila Rumunjska (vidjeti tablicu 1.), Komisija napominje i da su cijene koje je ponudilo društvo CNU za opskrbu društva SNN šaržama od 120 t_U uranijeva dioksida tijekom šestomjesečnog razdoblja od prosinca 2015. do kolovoza 2018. bile od 39 % do 99 % više od ponuda društva Cameco. U svojem trećem planu restrukturiranja Rumunjska nije dostavila detaljno, kvantificirano objašnjenje načina na koji bi proizvodni postupci društva CNU (i u segmentu rudarstva i u segmentu prerade/rafiniranja) mogli postati konkurentnima postupcima društva Cameco, čime bi se do kraja razdoblja restrukturiranja ponovno uspostavila dugoročna održivost društva CNU na tržištu bez daljnje državne potpore.

(136) Komisija napominje i da se operativni troškovi u trećem planu restrukturiranja za koje se očekuje da će ih društvo CNU godišnje snositi od 2020. kreću u rasponu od [50–70] milijuna RON ([10,5–14,8] milijuna EUR). Taj iznos približno je jednak jednoj trećini godišnjih rashoda predviđenih za 2023. (196,8 milijuna RON (41,5 milijuna EUR)) u prvom planu restrukturiranja koji je dostavila Rumunjska (vidjeti tablicu 1.). Rumunjska nadležna tijela nisu dala nikakvo jasno ni uvjerljivo obrazloženje za to znatno smanjenje operativnih troškova između tih dvaju planova: konkretno, u oba plana rudnik Crucea bio bi potpuno iscrpljen do 2023.; kao posljedica toga, ne čini se da bi zatvaranje tog rudnika bilo objašnjenje za tu razliku u operativnim troškovima između tih dvaju prethodno navedenih planova restrukturiranja. Stoga nije utvrđena vjerodostojnost pretpostavki koje se odnose na operativne troškove.

(137) Nadalje, Rumunjska uopće nije objasnila temeljne pretpostavke za prihode koji se pretpostavljaju u njezinu planu restrukturiranja počevši od 2021., kao što su pretpostavke u pogledu kombinacije sirovina za pogon Feldioara koja se sastoji od interno proizvedenog i uvezenog triuranijeva oktaoksida. Osim toga, rumunjska nadležna tijela nisu dostavila najgori mogući scenarij, kako se predviđa u točki 50. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, s detaljnom procjenom ponovne uspostave održivosti društva čak i pod pesimističnim pretpostavkama. Naime, rumunjska nadležna tijela samo su izračunala iznos kumulativnih operativnih novčanih tokova za koje se smatra da čine vlastiti doprinos u slučaju kad bi se operativni troškovi (ili alternativno: troškovi ulaganja) povećali za 25 %, a da pritom nisu obrazložili razloge za takvu pretpostavku niti detaljno procijenili učinak koji bi takvo povećanje imalo na financijske izvještaje društva CNU.

(138) Osim toga, Rumunjska nije dostavila dokaze o tome da će novi rudnik biti profitabilan, što se izričito zahtijeva u odluci o pokretanju postupka. Očekuje se da će studija izvedivosti koja je naručena od rumunjske konzultantske kuće (Cepromin Deva) biti gotova do studenoga 2019. Komisija stoga napominje da je studija o rudniku uranija iz 2011. (vidjeti uvodnu izjavu (72)), u pogledu koje Komisija izražava žaljenje zbog toga što je Rumunjska nije mogla dostaviti, makar u pročišćenoj verziji kako bi se otklonile zabrinutosti u pogledu nacionalne sigurnosti, u svakom slučaju zastarjela i nedostatna za utvrđivanje profitabilnosti novog rudnika. Konkretno, Rumunjska nije odbacila primjedbu koju je Komisija iznijela u odluci o pokretanju postupka o tome da bi planirani troškovi proizvodnje u rudniku uvelike premašivali cijenu triuranijeva oktaoksida na međunarodnom tržištu (vidjeti uvodnu izjavu (39)).

([38]) Vidjeti bilješku 42.

Na temelju istog specijaliziranog izvora, Komisija primjećuje da su cijene uranija i dalje na niskoj razini od približno 25 USD (22,6 EUR) po funti triuranijeva oktaoksida ([39]), što je mnogo niže od troškova proizvodnje od […] USD ([…] EUR) po funti triuranijeva oktaoksida koje je Rumunjska predvidjela u početnom planu restrukturiranja. Rumunjska je objasnila da bi troškovi proizvodnje u njezinu novom rudniku mogli biti niži od onih koji su izvorno predviđeni u njezinu planu iz 2011. jer bi se u prvoj fazi iskorištavala samo površinska ležišta u otvorenom kopu, ali nije objasnila kakvi su ti troškovi u usporedbi s postojećim i prognoziranim tržišnim cijenama. Nadalje, nove subvencije uvedene u trećem planu restrukturiranja (vidjeti uvodnu izjavu (57)) za pokrivanje troškova zatvaranja rudnika Crucea-Botușana pokazuju da društvo CNU nije izdvajalo rezerve za sanaciju okoliša tog rudnika. Bez ikakve studije za taj novi rudnik nije moguće provjeriti jesu li ti troškovi ispravno uračunani za novi rudnik. Isto vrijedi i za sve ostale buduće troškove iskorištavanja novog rudnika. Komisija stoga zaključuje da sumnje u pogledu novog rudnika iznesene u odluci o pokretanju postupka nisu otklonjene.

4.3.3.2. Sumnje u pogledu ponovne uspostave dugoročne održivosti

(139) Ponajprije, Komisija smatra da izračuni koje su dostavila rumunjska nadležna tijela ne pružaju dokaze o ponovnoj uspostavi održivosti društva CNU jer se temelje na krivoj premisi da društvo CNU na zadovoljavajući način pridonosi restrukturiranju svojeg poslovanja. Naime, kako je prethodno objašnjeno, Komisija smatra da prihodi od monopola na opskrbu društva SNN uranijevim dioksidom uključuju potporu (vidjeti uvodnu izjavu (125)). Iz toga slijedi da se dugoročna održivost ne može ponovno uspostaviti bez daljnje državne potpore s obzirom na to da isporuke društvu SNN na temelju monopola nisu vremenski ograničene i očekuje se da će one činiti glavninu prihoda društva CNU tijekom razdoblja restrukturiranja. U praksi, kako je prikazano u tablici 5., usprkos nedostacima rumunjskog trećeg plana restrukturiranja, bez tog izvora prihoda društvo CNU u najboljem bi slučaju 2023. ostvarivalo povrat na kapital od 2,2 % i povrat na uloženi kapital od 0,9 %. Taj povrat od 2,2 % mnogo je niži od trenutačne tržišne stope od 5,0 % za rumunjske državne obveznice s rokom dospijeća od deset godina; taj povrat od 2,2 % mnogo je niži i od povrata na uloženi kapital koji iznosi 7,5–8,5 %, što Rumunjska smatra primjerenom naknadom za kapital u toj industriji, pozivajući se na odluku u predmetu Paks II (vidjeti uvodnu izjavu (65)). Referentna vrijednost za povrat na uloženi kapital na koju se Rumunjska poziva odnosi se na izgradnju i rad nuklearne elektrane, što je povezano s rizicima, troškovima i naknadama koji su različiti od onih u sektoru opskrbe nuklearnim gorivom. Poslovanje društva CNU uključuje rudarsku komponentu, koja je izložena promjenama cijena žutog kolača, i djelatnost pretvaranja rudače u uranijev dioksid. Stoga bi za društvo CNU moglo biti prikladno da kao referentnu vrijednost koristi minimalnu razinu povrata na uloženi kapital u rasponu od 7 % do 8,4 % što je slučajno istog reda veličine kao i raspon iz podneska Rumunjske ([40]). U svakom slučaju, očekivani povrat na kapital i povrat na uloženi kapital društva CNU na kraju razdoblja restrukturiranja u 2023. i dalje su uglavnom niži od troškova zaduživanja Rumunjske koji iznose 5 % ako se u obzir ne uzmu prihodi koji uključuju potporu. Stoga se ne može očekivati da će društvo CNU ponovno uspostaviti dugoročnu održivost bez daljnje potpore.

(140) Komisija je podredno ocijenila bi li se njezin zaključak u pogledu dugoročne održivosti promijenio u slučaju kad bi se očekivani prihodi bez postojanja monopola temeljili na prodaji po tržišnoj cijeni. Međutim, kad bi društvo CNU stvarno prodavalo uranijev dioksid po tržišnim cijenama i na taj način evidentiralo svoje prihode, to bi rezultiralo prihodom koji mu ne bi omogućavao postizanje dugoročne održivosti.

(141) Prema podnescima Rumunjske, trenutačna prodajna cijena uranijeva dioksida iznosi 380 RON/kg (80 EUR/kg) (ponuda društva Cameco iz srpnja 2018.), a tržišna cijena triuranijeva oktaoksida iznosi 31,7 USD po funti (350,4 RON po kg_U triuranijeva oktaoksida) na temelju šestomjesečnog povijesnog prosjeka. Kao posljedica toga, kupac na tržištu pristao bi društvu CNU za opskrbu uranijevim dioksidom proizvedenim iz uvoznog triuranijeva oktaoksida platiti tržišnu cijenu za uranijev dioksid (380,4 RON po kg_U) umanjenu za tržišnu cijenu za triuranijev oktaoksid (350,4 RON po kg_U), što približno iznosi 30 RON po kg_U. Prihodi po tržišnoj cijeni pokazali bi se uglavnom nedostatnima za pokrivanje CNU-ovih troškova prerade triuranijeva oktaoksida u uranijev dioksid ([…] RON/kg, uključujući profitnu maržu od 5 %). Zaista, viša cijena za uranijev dioksid proizveden iz uvoznog triuranijeva oktaoksida pokazala bi se nekonkurentnom.

([39]) Podaci od 20. srpnja 2019. preuzeti s adrese: https://www.uxc.com.

([40]) Ponderirani trošak kapitala nakon oporezivanja za društvo Orano u djelatnosti iskopavanja uranija kretao se 2018. u rasponu od 7,65 % do 11,6 %, a u daljnjim djelatnostima rafiniranja i prerade iznosio je 6,7 %. Relativni ponderi za trošak djelatnosti iskopavanja te rafiniranja i prerade za društvo CNU iznosili su 2019. 34 % odnosno 66 % (vidjeti tablicu 5.), a kao posljedica toga ukupni se ponderirani trošak kapitala nakon oporezivanja kretao u rasponu od 7 % do 8,4 % ako bi se trošak kapitala društva Orano koristio kao ciljani povrat na uloženi kapital za društvo CNU. To bi bio konzervativan pristup. Minimalni ciljani povrat na uloženi kapital trebao bi biti viši od ponderiranog troška kapitala nakon oporezivanja jer prihvatljiva naknada mora uvijek pokrivati troškove zaduživanja i primjerenu naknadu za dioničare. Konsolidirani financijski izvještaji društva Orano, 31. prosinca 2018., str. 46., dostupni na adresi: https://www.orano.group/docs/default-source/orano-doc/finance/publications-financieres-et-reglementees/2018/resultats-annuels-2018/orano_comptes.

(142) Slično tomu, na temelju informacija koje je dostavila Rumunjska, društvo CNU ne bi ponovno uspostavilo dugoročnu održivost ako bi mu društvo SNN plaćalo tržišnu cijenu za uranijev dioksid (380,4 RON po kg_U) za integriranu ponudu uranijeva dioksida proizvedenog od žutog kolača iz njegovih rudnika: zaista, Rumunjska je tvrdila da troškovi integrirane proizvodnje društva CNU iznose približno […] RON/kg_U, izračunano na temelju troškova proizvodnje u rudniku Crucea-Botușana ([41]) što je mnogo više od cijene uranijeva dioksida koju je ponudilo društvo Cameco. Stoga bi društvo CNU na većini očekivane prodaje (približno 80 %) uranijeva dioksida proizvedenog iz triuranijeva oktaoksida iz njegova planiranog novog rudnika ostvarivalo gubitak. Na toj osnovi na temelju plana koji je dostavila Rumunjska nije moguće zaključiti da bi društvo CNU bilo održivo na tržištu ako bi prodavalo po tržišnim cijenama.

(143) Komisija je dalje ocijenila što bi se dogodilo ako bi društvo CNU društvu SNN prodavalo uranijev dioksid proizveden iz žutog kolača dobivenog iz njegova novog planiranog rudnika po tržišnoj cijeni (380,4 RON po kg_U). U tom bi slučaju, na temelju informacija koje su dostavila rumunjska nadležna tijela (tablica 4.), troškovi pogona Feldioara približno iznosili barem […] milijuna RON godišnje, što bi iznosilo […] RON po kg_U, uz vrlo konzervativnu pretpostavku da zbog proizvodnje u punom kapacitetu tog pogona od […] t_U uranijeva dioksida godišnje ne bi došlo do povećanja troškova. Nakon pokrivanja troškova pogona Feldioara i troškova za središnje funkcije (za koje je konzervativno pretpostavljeno da bi ostali nepromijenjeni na razini od […] milijuna RON godišnje) društvu CNU ostala bi maksimalna marža od […] RON po kg_U uranijeva dioksida od koje bi trebalo pokriti troškove (novog) rudnika i troškove prerade uranijeve rudače u žuti kolač. Ta marža je mnogo niža od trenutačne tržišne cijene od 350 RON po kg_U triuranijeva oktaoksida. To je niže i od troškova proizvodnje u iznosu od […] RON po kg_U koje je Rumunjska dostavila za novi rudnik na lokaciji Tulgheș-Grințieș ([42]).

(144) U tablici 7. vidjeti se da društvo CNU ne bi uspjelo postići dugoročnu održivost ako bi prodavalo uranijev dioksid po tržišnoj cijeni na temelju prijavljenog plana restrukturiranja, čak i pod (optimističnom) pretpostavkom da bi troškovi proizvodnje u novom rudniku (uključujući propisno pokrivanje budućih obveza u pogledu okoliša) bili jednaki trenutačnoj tržišnoj cijeni za žuti kolač (tj. 350 RON po kg_U triuranijeva oktaoksida). Zapravo bi prihodi od prodaje uranijeva dioksida po tržišnoj cijeni bili niži od troškova proizvodnje društva CNU. U skladu s time, povrat na kapital (ROE), povrat na imovinu (ROA) i povrat na uloženi kapital (ROCE) bi svi bili negativni na kraju razdoblja restrukturiranja. Na toj osnovi, čak i sa sirovinama iz novog rudnika, na temelju trećeg plana restrukturiranja koji je dostavila Rumunjska nije moguće zaključiti da bi društvo CNU bilo održivo na tržištu ako bi prodavalo po tržišnim cijenama.

Tablica 7.

Stvarni i projicirani financijski rezultati društva CNU (prodaja uranijeva dioksida (UO_2) po tržišnoj cijeni)

u milijunima RON	2017.	2018.	2019. (f)	2020. (f)	2021. (f)	2022. (f)	2023. (f)
povijesni prihodi	84,1	37,8					
prihodi koji se ne odnose na UO_2			12,9	15,4	16,5	16,9	17,4
prihodi koji se odnose na UO_2			93,12	93,12	93,12	93,12	93,12
Ukupni promet	84,1	37,8	106,0	108,5	109,6	110,1	110,5
Troškovi pogona Feldioara	42,98	28,38	42,53	41,73	40,61	39,27	37,84
Središnji troškovi	7,77	4,29	7,77	7,77	7,77	7,77	7,77
Suceava							
rudarski troškovi (pod pretpostavkom da su troškovi proizvodnje jednaki tržišnoj cijeni)	n.p.	n.p.	84	84	84	84	84
Neto dobit	**n.p.**	**n.p.**	**–28,4**	**–25,1**	**–22,8**	**–21,1**	**–19,2**
usklađeni vlasnički kapital			115,23				
ROE ([43])				–25 %	–22 %	–20 %	–18 %

([41]) Prilog 11. drugom planu restrukturiranja.
([42]) Vidjeti odluku o pokretanju postupka, uvodna izjava 25. Rumunjska nije dostavila nove obrazložene procjene troškova.
([43]) Izračunan na temelju usklađenog vlasničkog kapitala u iznosu od 115 milijuna RON (pretpostavku za 2018. dala su rumunjska nadležna tijela u prijavljenom trećem planu restrukturiranja); ROCE i ROA izračunani su tako što je neto dobit podijeljena istim relevantnim agregatom kao i u tablici 6.

ROCE				–20 %	–12 %	–17 %	–7 %
ROA				–7 %	–6 %	–5 %	–4 %

Izvor: izračuni Komisije na temelju podataka iz trećeg plana restrukturiranja

4.3.4. *Izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu*

(145) U skladu s točkom 76. i dalje Smjernica za sanaciju i restrukturiranje, pri dodjeli potpore za restrukturiranje moraju se poduzeti mjere kojima se ograničava narušavanje tržišnog natjecanja kako bi se štetni učinci na trgovinske uvjete sveli na najmanju moguću mjeru i kako bi pozitivni učinci premašili štetne. Konkretno, mjere kojima se ograničava narušavanje tržišnog natjecanja obično bi trebale biti u obliku strukturnih mjera, tj. jasne prodaje održivih djelatnosti, a ne u obliku prodaje djelatnosti u kojima se ostvaruju gubici i koje bi ionako trebalo napustiti radi očuvanja održivosti.

(146) Taj uvjet temelji se na logici da bi poduzeće u uobičajenim tržišnim okolnostima otišlo u stečaj ili bi bilo oduzeto ako ne bi dobilo potporu. Time bi za njegove konkurente nastale tržišne mogućnosti i/ili mogućnosti za vanjski rast. Stoga bi korisnik, dok prima potporu, trebao na neki način djelomično nadoknaditi negativni učinak na tržišno natjecanje koji time nastaje. Osim zahtjeva da potpora mora pridonositi cilju od zajedničkog interesa, zahtjev za kompenzacijske mjere djeluje i odvraćajuće na poduzeća i pomaže u sprečavanju nastanka moralnog hazarda kod dioničara društava koja se okreću državi kad se nalaze u teškoćama, a ubiru koristi kad su profitabilna.

(147) S obzirom na to, kako je sažeto opisano u uvodnim izjavama od (78) do (82), Rumunjska prvo tvrdi da je državna potpora koja se odobrava društvu CNU u trećem planu restrukturiranja smanjena za više od 60 % u usporedbi s početnim planom restrukturiranja. Komisija napominje, kako je zaključeno u uvodnoj izjavi (125), da se u trećem planu restrukturiranja za prihode koji proizlaze iz ugovora između društava CNU i SNN o opskrbi uranijevim dioksidom (koji je sklopljen na temelju Zakona br. 193/2018), u iznosu većem od 250 milijuna RON (52,7 milijuna EUR) (tijekom razdoblja restrukturiranja prema procjenama Rumunjske), ne može smatrati da ne uključuju potporu. Stoga se taj iznos mora dodati iznosu potpore od 178,3 milijuna RON (37,6 milijuna EUR), čime dobivamo ukupni iznos potpore od 428,3 milijuna RON (90,3 milijuna EUR). Taj iznos čini 97,2 % ukupnog iznosa potpore koji je Rumunjska prikazala u svojem početnom planu restrukturiranja (440,8 milijuna RON ili 93,0 milijuna EUR). Komisija stoga zaključuje da je intenzitet potpore ostao gotovo nepromijenjen te se nije smanjio za 60 % kako je to prikazala Rumunjska.

(148) Osim toga, Rumunjska samo ponavlja argumente koje je već izložila i u pogledu kojih je Komisija izrazila sumnje u odluci o pokretanju postupka (vidjeti uvodne izjave od 62. do 68.). Rumunjska tvrdi da strukturne kompenzacijske mjere nisu ni potrebne ni moguće jer je veličina društva CNU zanemariva, a zbog nepostojanja alternativnog dobavljača sa sjedištem u EU-u koji koristi tehnologiju CANDU ne postoji ni utjecaj potpore na tržišno natjecanje. Navodno bi svaka prodaja dijela poslovanja ugrozila održivost plana restrukturiranja.

(149) Međutim, na temelju informacija prikazanih u uvodnim izjavama od (21) do (23) i ocijenjenih u odjeljku 4.1.4, Komisija je zaključila da postoji stvarna i potencijalna konkurencija od strane europskih poduzeća u sektoru dobavljanja žutog kolača te da postoji i potencijalna konkurencija u djelatnosti pretvorbe.

(150) Kad je riječ o argumentu Rumunjske o tome da bi prodaja bilo kojeg dijela poslovanja ugrozila održivost plana restrukturiranja, Komisija napominje da je u predmetu Areva ([44]) grupa Areva prodala svoju djelatnost povezanu s reaktorima (društvo Nova Areva NP) društvu EDF, vodećem francuskom energetskom društvu. Ta djelatnost činila je trećinu imovine grupe Areva i ostvarivala je više od 50 % prometa grupe prije restrukturiranja ([45]). Komisija napominje da Rumunjska nije iznijela nikakav alternativni plan koji bi uključivao prodaju neke od djelatnosti društva CNU, primjerice, plan prema kojem bi se društvo CNU usmjerilo na segment rudarstva, a djelatnost prerade/rafiniranja bi se prodala i nastavila trajno poslovati kao samostalno poduzeće.

([44]) Vidjeti bilješku 42.

([45]) Vidjeti uvodnu izjavu 333. konačne odluke na koju se upućuje u bilješci 42.

(151) S obzirom na informacije prethodno iznesene u uvodnim izjavama od (147) do (150) čini se da: i. postoji stvarno tržišno natjecanje u djelatnosti iskopavanja uranija; ii. postoji potencijal za daljnje tržišno natjecanje u djelatnosti prerade i rafiniranja uranija; i iii. Rumunjska ne predlaže nikakvu strukturnu kompenzacijsku mjeru za društvo CNU. Komisija stoga zaključuje da se nepostojanjem strukturnih kompenzacijskih mjera ne ispunjavaju kriteriji za mjere u pogledu ograničavanja narušavanja tržišnog natjecanja koji su utvrđeni u točki 76. i sljedećim točkama Smjernica o sanaciji i restrukturiranju.

4.4. **Konačni zaključak o spojivosti potpore za restrukturiranje s unutarnjim tržištem**

(152) Kad je riječ o potpori za sanaciju u obliku zajma, u skladu s točkom 55. podtočkom (d) Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, Rumunjska se obvezala da će u roku od najviše šest mjeseci od datuma odluke o potpori za sanaciju ili isplate prvog obroka (uvodna izjava 42. odluke o potpori za sanaciju) dostaviti dokaz o povratu zajma ili valjani plan restrukturiranja ili potkrijepljeni plan likvidacije u kojem su utvrđeni koraci koji će dovesti do likvidacije društva CNU u razumnom roku bez dodatne potpore. Rumunjska nije ispunila tu obvezu jer i. zajam za sanaciju nije vraćen; i ii. Rumunjska je obaviještena o tome da se planom restrukturiranja (koji je Rumunjska dostavila u lipnju 2017. i izmijenila najnovijom verzijom u travnju 2019.) nije osigurao propisni vlastiti doprinos društva CNU planu restrukturiranja ni ponovna uspostava dugoročne održivosti društva CNU bez daljnje potpore na kraju razdoblja restrukturiranja ni odgovarajuće kompenzacijske mjere.

(153) Iz prethodno navedenoga Komisija zaključuje da su i. pretvorba (kroz otpis duga) produljenog zajma za sanaciju u iznosu od 60,4 milijuna RON (12,7 milijuna EUR) u potporu za restrukturiranje; i ii. tri paketa državnih bespovratnih sredstava namijenjenih društvu CNU u ukupnom iznosu od 117,9 milijuna RON (24,9 milijuna EUR) nespojivi s unutarnjim tržištem.

5. **PODRUČJA PRIMJENE UGOVORA O EURATOMU**

(154) Komisija uzima u obzir i činjenicu da je društvo CNU aktivno u područjima koja su obuhvaćena Ugovorom o Euratomu. Ugovorom o Euratomu osnovana je Europska zajednica za atomsku energiju te su utvrđeni potrebni instrumenti i raspodijeljene odgovornosti radi ostvarivanja ciljeva koji uključuju nuklearnu sigurnost, energetsku neovisnost te raznolikost i sigurnost opskrbe energijom ([46]).

(155) Člankom 52. Ugovora o Euratomu osnovana je Agencija za opskrbu Euratoma (ESA) kako bi se europskim korisnicima osigurala redovita i pravična opskrba nuklearnim gorivima u skladu s ciljevima iz članka 2. točke (d). Kako bi ispunila tu zadaću, ESA primjenjuje politiku opskrbe koja se temelji na načelu jednakog pristupa svih korisnika rudama i nuklearnom gorivu te ima pravo opcije na materijale koji se proizvode u Zajednici i isključivo pravo sklapanja ugovora o opskrbi koji se odnose na opskrbu rudama i nuklearnim gorivima.

(156) U skladu s člankom 67. Ugovora o Euratomu, „osim u slučaju iznimaka predviđenih u ovom Ugovoru, cijene se utvrđuju kao rezultat uravnoteženja ponude i potražnje u skladu s člankom 60.; nacionalni propisi država članica ne smiju biti u suprotnosti s tim odredbama”. Na temelju pojednostavnjenog postupka, koji je uspostavljen člankom 5. (bis) Uredbe Agencije za opskrbu Europske zajednice za atomsku energiju ([47]), ESA izvršava svoje pravo opcije i pravo sklapanja ugovora preko jedinstvenog trilateralnog ugovora između proizvođača, ESA-e i korisnika.

(157) U ovom slučaju ESA je ugovorna stranka svakog ugovora između društva CNU i društva SNN te, kako je navedeno u uvodnoj izjavi (156), nije obvezana nijednim rumunjskim pravnim aktom pri ocjenjivanju narudžbi za kupnju.

(158) Sustavom za reguliranje opskrbe propisuje se samo načelo prednosti za korisnike iz Zajednice, u skladu s člankom 2. točkom (d) Ugovora o Euratomu, i ne jamči se prodaja nuklearnih materijala proizvedenih u Zajednici. Nadalje, u Ugovoru o Euratomu predviđa se sustav kojim se zahtijeva da se cijene utvrđuju kao rezultat uravnoteženja ponude i potražnje osim u iznimnim okolnostima ([48]).

([46]) Vidjeti posebno članke 1., 2. i 52. Ugovora o Euratomu.

([47]) Vidjeti Uredbu Agencije za opskrbu Europske zajednice za atomsku energiju o izmjeni Pravila Agencije za opskrbu od 5. svibnja 1960. o određivanju načina uravnoteženja ponude i potražnje za rudama, sirovinama i posebnim fisibilnim materijalima, SL L 193 od 25. srpnja 1975, str. 37.

([48]) Vidjeti predmet *ENU protiv Komisije*, presuda od 11. ožujka 1997., C-357/95 P, EU:C:1997:144, u kojoj je Sud naveo da mogu postojati iznimne okolnosti kojima bi se moglo opravdati odstupanje od mehanizma utvrđivanja cijena koji je utvrđen u Ugovoru. Kao primjer se navodi „postojanje prijetnje ili moguće prijetnje temeljnom cilju redovite i pravične opskrbe rudama i nuklearnim gorivima” (točka 47.).

(159) Komisija je u ranijim odlukama o državnoj potpori potvrdila da je promicanje uspješnog sektora nuklearne energije temeljni cilj Ugovora o Euratomu te stoga i Europske unije ([49]). Ne dovodeći u pitanje jesu li obveze društva CNU prema društvu SNN u pogledu opskrbe, koje su uređene Zakonom br. 193/2018 i Odlukom Vlade br. 126/2019, usklađene s odredbama Ugovora o Euratomu, Komisija potvrđuje da bi ova odluka mogla utjecati na neke obveze Rumunjske na temelju Ugovora o Euratomu u pogledu sigurnosti iskopavanja i prerade uranija te sigurnosti opskrbe, osobito ako bi društvo CNU moralo prestati s radom.

(160) U kontekstu ovog postupka ili u okviru daljnjeg postupanja Rumunjska na temelju UFEU-a može planirati donijeti mjere kojima se osigurava ispunjavanje ciljeva iz Ugovora o Euratomu u pogledu sigurnosti iskopavanja i prerade uranija i u pogledu sigurnosti opskrbe, primjerice, zadržavanjem sposobnosti jamčenja za to da pogon Feldioara, bio on u vlasništvu i pod upravom društva CNU ili ne, zadrži sposobnost proizvodnje uranijeva dioksida za reaktore tipa CANDU društva SNN. Međutim, takvim mjerama u tom kontekstu ne može se dovoditi u pitanje nijedna obveza povrata koja je proizašla iz ovog postupka niti se može neopravdano smanjiti njezino područje primjene ili odgoditi njezina provedba; osim toga, te mjere moraju biti nužne, proporcionalne, razumne i vremenski ograničene te im područje primjene mora biti ograničeno na ono što je neophodno za očuvanje sigurnosti opskrbe. Komisija pri izvršavanju ove Odluke mora biti unaprijed obaviještena da su ti uvjeti ispunjeni i to mora moći provjeriti. Stoga se ovom Odlukom takve mjere općenito ne dovode u pitanje.

6. **POVRAT**

(161) U skladu s UFEU-om i ustaljenom sudskom praksom Suda Europske unije, Komisija je nadležna odlučiti da predmetna država članica mora ukinuti ili izmijeniti potporu ako se utvrdi da ona nije spojiva s unutarnjim tržištem ([50]). Sud je isto tako dosljedno smatrao da obveza države članice da ukine potporu koju Komisija smatra nespojivom s unutarnjim tržištem služi u svrhu ponovne uspostave prethodno postojeće situacije ([51]).

(162) U tom kontekstu Sud je utvrdio da će taj cilj biti ostvaren kada primatelj vrati iznose koji su mu dodijeljeni u okviru protuzakonite potpore, čime će izgubiti prednost nad konkurentima koju je uživao na tržištu te će se ponovo uspostaviti situacija koja je postojala prije isplate potpore ([52]).

(163) U tom se pogledu u članku 16. stavku 1. Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 ([53]) navodi da „[k]ada se u slučajevima nezakonite potpore donesu negativne odluke, Komisija donosi odluku kojom se od dotične države članice zahtijeva da poduzme sve potrebne mjere za povrat sredstava potpore od korisnika […]”.

(164) Stoga je produljeni zajam za potporu za sanaciju, koji je postao nezakonit u trenutku kad potpora za sanaciju nije vraćena u roku od šest mjeseci nakon dodjele i/ili isplate, proveden uz kršenje članka 108. stavka 3. UFEU-a te ga je potrebno smatrati nezakonitom i nespojivom potporom. Zajam se mora vratiti kako bi se ponovno uspostavila situacija koja je postojala na tržištu prije njegove dodjele. U skladu s člankom 16. stavkom 2. Uredbe 2015/1589, povrat bi trebao obuhvatiti razdoblje od trenutka kada je prednost dodijeljena korisniku, odnosno kada je potpora u obliku glavnice zajma nezakonito stavljena na raspolaganje korisniku, do njezina stvarnog povrata. Nadalje, na iznos koji treba vratiti obračunavaju se kamate sve do stvarnog povrata. Kamate na iznos povrata potpore razlikuju se od ugovornih kamata i drugih iznosa povezanih sa zajmom za sanaciju koje društvo CNU duguje državi na temelju ugovornih sporazuma i koji se prema tome moraju dodati iznosu glavnice potpore. Plaćanjem kamata na iznos povrata potpore korisnik gubi financijsku korist koju je ostvario bez naknade na temelju dobivene predmetne potpore od datuma kad mu je stavljena na raspolaganje do njezina povrata ([54]). Kamate na iznos povrata potpore izračunavaju se u skladu s Uredbom (EZ) br. 794/2004 ([55]).

([49]) Vidjeti Odluku Komisije 2005/407/EZ od 22. rujna 2004. o državnoj potpori koju Ujedinjena Kraljevina planira provesti za društvo British Energy plc (SL L 142, 6.6.2005., str. 26.) i Odluku Komisije (EU) 2015/658 od 8. listopada 2014. o mjeri potpore SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N) koju Ujedinjena Kraljevina planira provesti za potporu jedinici C nuklearne elektrane Hinkley Point (SL L 109, 28.4.2015., str. 44.).

([50]) Vidjeti predmet C-70/72, *Komisija protiv Njemačke*, ECLI:EU:C:1973:87, točka 13.

([51]) Vidjeti spojene predmete C-278/92, C-279/92 i C-280/92, *Španjolska protiv Komisije*, ECLI:EU:C:1994:325, točka 75.

([52]) Vidjeti predmet C-75/97, *Belgija protiv Komisije*, ECLI:EU:C:1999:311, točke 64. i 65.

([53]) Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 248, 24.9.2015., str. 9.).

([54]) Vidjeti predmet T-459/93, *Siemens protiv Komisije*, ECLI:EU:T:1995:100, točke 97.–101.

([55]) Uredba Komisije (EZ) 794/2004, SL L 140, 30.4.2004., str. 1., kako je izmijenjena.

(165) Komisija uzima u obzir nedavne razgovore s Rumunjskom, u kojima nije isključeno da bi nalog za povrat koji se odnosi na zajam za sanaciju mogao dovesti do likvidacije društva CNU i prodaje njegove imovine kako bi se podmirile njegove obveze, uključujući one koje proizlaze iz povrata koji Rumunjska mora ostvariti kao rezultat ove Odluke.

(166) Činjenica da bi se za društvo CNU mogao pokrenuti postupak u slučaju nesolventnosti pa ono ne bi moglo vratiti potporu nisu valjan razlog za to da ga se oslobodi obveze povrata potpore ([56]). U ovom se slučaju ponovna uspostava situacije koja je postojala prije isplate potpore i uklanjanje narušavanja tržišnog natjecanja mogu ostvariti upisom potraživanja koje se odnosi na zajam za potporu za sanaciju kao dio postupka u slučaju nesolventnosti koji se provodi pod sudskim nadzorom. Ako Rumunjska ne bude mogla izvršiti povrat punog iznosa, taj postupak trebao bi dovesti do trajnog prestanka poslovanja društva CNU ([57]).

7. **ZAKLJUČAK**

(167) Komisija zaključuje da je Rumunjska društvu CNU dodijelila nezakonitu državnu potporu u obliku produljenog zajma za sanaciju koja nije spojiva s unutarnjim tržištem i čiji bi povrat trebalo izvršiti, a ne otpisati kao što Rumunjska planira. Komisija zaključuje i da je dodatna planirana potpora za restrukturiranje u obliku triju paketa bespovratnih sredstava koji se odnose na zatvaranje rudnika Crucea-Botușana, otvaranje novog rudnika Tulgheș-Grințieș i modernizaciju pogona Feldioara, u iznosu od 117,9 milijuna RON, isto tako nespojiva s unutarnjim tržištem te je ne bi trebalo staviti na raspolaganje društvu CNU. Nadalje, Komisija prima na znanje da Rumunjska više ne planira provesti neke mjere potpore za restrukturiranje koje je na početku prijavila, a u pogledu kojih je Komisija izrazila sumnje.

(168) Komisija će možda u budućem zasebnom postupku ispitati uključuju li prihodi koje ostvaruje društvo CNU u okviru provedbe Zakona br. 193/2018, koji je dodatno razrađen Odlukom Vlade br. 126/2019, nezakonitu državnu potporu,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Državna potpora koju Rumunjska planira provesti za društvo Compania Națională a Uraniului SA, u obliku otpisa zajma dodijeljenog na temelju Hitne uredbe Vlade br. 65/2016 i u obliku triju paketa državnih bespovratnih sredstava koji se odnose na zatvaranje rudnika Crucea-Botușana, otvaranje novog rudnika Tulgheș-Grințieș i modernizaciju pogona Feldioara, u iznosu od 178,3 milijuna RON, nespojiva je s unutarnjim tržištem.

Mjere potpore stoga se ne smiju provesti.

Članak 2.

Nakon što je Rumunjska povukla svoje planove, postupak u pogledu državne potpore koju je Rumunjska prijavila u obliku bespovratnih sredstava u iznosu od 75,5 milijuna RON, operativnih subvencija u iznosu od 213 milijuna RON i pretvorbe duga društva Compania Națională a Uraniului SA u iznosu od 13,3 milijuna RON, koliko je iznosio 30. ožujka 2017., u dionice u vlasništvu rumunjske države postao je bespredmetan.

Članak 3.

Zajam u iznosu od 62 milijuna RON koji je dodijeljen u korist društva Compania Națională a Uraniului na temelju Hitne uredbe Vlade br. 65/2016, zajedno s kamatama (zajam za sanaciju), a koji nije vraćen nakon šest mjeseci. čini nezakonitu državnu potporu koju je Rumunjska dodijelila protivno članku 108. stavku 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te je nespojiv s unutarnjim tržištem.

([56]) Presuda Suda od 29. travnja 2004., *Njemačka protiv Komisije*, C-277/00, ECLI:EU:C:2004:238, točka 85.; presuda Suda od 15. siječnja 1986., *Komisija protiv Belgije*, C-52/84, ECLI:EU:C:1986:3, točka 14.; presuda Suda od 21. ožujka 1990., *Belgija protiv Komisije*, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, točke od 60. do 62.

([57]) Presuda Suda od 11. prosinca 2012., *Komisija protiv Španjolske*, C-610/10, ECLI:EU:C:2012:781, točka 104.

Članak 4.

1. Rumunjska mora od korisnika zatražiti povrat nespojivih potpora iz članka 3.

2. Stvarni iznos za povrat jednak je iznosu zajma za sanaciju koji je stvarno isplaćen korisniku, to jest 60 367 550,53 RON, i koji korisnik nije vratio Rumunjskoj te iznosu pripadajućih ugovornih kamata koje je trebalo naplaćivati od trenutka isplate zajma za sanaciju. Na iznos koji treba vratiti moraju se zaračunati i kamate na iznos povrata od datuma na koji je potpora postala nezakonita do stvarnog povrata.

3. Kamatna stopa izračunava se na temelju složenoga kamatnog računa u skladu s poglavljem V. Uredbe Komisije (EZ) br. 794/2004. ([58])

4. Rumunjska mora otkazati sva plaćanja svih preostalih iznosa potpore iz članka 3., s učinkom od datuma donošenja ove Odluke.

Članak 5.

1. Povrat potpore iz članka 3. stupa na snagu odmah i odmah proizvodi učinke, ne dovodeći u pitanje odgovarajuće mjere koje Rumunjska može donijeti kako bi ispunila svoje obveze na temelju Ugovora o Euratomu, pod uvjetom da su te mjere proporcionalne, razumne i vremenski ograničene.

2. Rumunjska mora osigurati da se ova Odluka provede u roku od četiri mjeseca od datuma priopćenja ove Odluke.

Članak 6.

1. U roku od dva mjeseca od priopćenja ove Odluke Rumunjska Komisiji dostavlja sljedeće informacije:

(a) ukupan iznos (glavnica i kamate na iznos povrata) koji korisnik mora vratiti;

(b) detaljni opis mjera koje su već poduzete ili se planiraju poduzeti radi usklađivanja s ovom Odlukom;

(c) dokumentaciju kojom se dokazuje da je korisniku naložen povrat potpore.

2. Rumunjska mora izvješćivati Komisiju o napretku nacionalnih mjera poduzetih radi provedbe ove Odluke do potpunog povrata potpore iz članka 3. Na jednostavan zahtjev Komisije dužna je odmah dostaviti informacije o mjerama koje su već poduzete ili se planiraju poduzeti radi usklađivanja s ovom Odlukom. Mora dostaviti i detaljne informacije o iznosima potpore i kamatama na iznos povrata koje je korisnik već vratio.

Članak 7.

Ova je Odluka upućena Rumunjskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu 24. veljače 2020.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Izvršna potpredsjednica

([58]) Uredba Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 140, 30.4.2004., str. 1.).